Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 17 (14128) | 1976 оной январиин 22, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

Алексей Григорьевич Яковлев Тямлюйн шиферэй заводто 15 жэлэй туршада ажаллана. «Ажалдаа шалгарһанай түлөө», «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн медальнууд коммунис ажалай ударнигай үбсүүе гоёоно. Гурбан жэлэй туршада социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараһан Алексей Григорьевич юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабарине болзорһоонь урид дүүргээ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ.

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

ЕХЭЭР ХУДАЛДАА

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй Кабанскын аймагай отделени юһэдэхи табан жэлэй соо нилээд амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа. Продукци худалдаха түсэб 108,9 процент дүүргэжэ, 7933,8 мянган түхэрэгэй хэмжээнэй элдэб хүдэлмэри хэгдэһэн, продукци худалдагдаһан байна. Тус отделениин оньһоруулагдамал отряд мянгаяа амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа. Хамта дээрээ 2314,5 мянган түхэрэгэй юумэ хэжэ, предприятиингаа түйлалта горитой хубитаяа оруулаа бшуу. Энэ коллектив табан жэлэйнгээ даабарие 1975 оной эхин хахад түгэсхөө һэн. Гадна нёдондоной ноябриин һүүл багаар табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн заһабарилгын мастерскойн коллективые эндэ дурдамаар.

Энэ үе соо «Сельхозтехникын» тус отделени 12.437 мянган түхэригэй запчастьнуудые, элдэб машина болон түхеэрэлгэнүүдые аймагай колхоз, совхозуудта худалдаһан байна.

Мүнөө үедэ тус предприятиин коллектив партиин ЦК-гай проектые эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ, КПСС-эй XXV съездые амжалтатайгаар угтахын тулада шармайн хүдэлнэ.

С. БОГУСЛАВСКИЙ, аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

КОНКУРСЫН ДҮНГҮҮД

Хэжэнгын совхозой хонишод юһэдэхи табан жэлэй туршада жэлһээ жэлдэ хүдэлмэриеэ һайжаруулжа, 1975 ондо 100 эхэ хонин бүхэнһөө 91 хурьга абажа, аймаг соогоо түрүүлһэн юм. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын үбэлжэлгэдэ хонишодой бригадануудай хэр зэргээр бэлдэһэниие шалгаха зорилгоор эндэ конкурс-харалга соносхогдоһон байгаа.

Энээнэй дүнгүүд һая согсологдон гаргагдаба. Хонишодой 23 бригадын коллективүүд үбэлжэлгэдөө яһала һайнаар бэлдээ гэжэ тэмдэглэмээр. Үбһэ тэжээл асаргаданхай, хашаа хорёонь дулаалагданхай. Хурьгадай эдхаржа эхилхэдэнь ядалдаха ушар үзэгдэхэгүй гэжэ этигэмээр.

Тус ажахын хонишодой 11 бригада 100 эхэ хонин бүхэнһөө зуу, зуу гаран хурьгадые абажа, бүрин бүтэнөөр ондо оруулха гэһэн социалис уялга абанхай.

Конкурсын дүн тухай тогтоё. Бата-Цыбик Аюшеев, Бадма Эжинов гэгшэдэй даадаг бригаданууд илаһанда тоологдожо, Хүндэлэлэй грамотануудта, мүнгэн шанда хүртэбэ.

А. ЧИМИТОВ, аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГДЭҺЭН УЯЛГА АБАА

ХЯАГТА. Һүүлэй мэдээгээр, «Пограничный» совхозой һаалиин гүүртэнүүдтэ ажалладаг коллективүүдтэ хамтын суглаан үнгэргэгдэжэ, һаалишад арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хэхэ хүдэлмэреэ зүбшэн хэлсэжэ, саашанхи зорилгонуудаа хараалба. Тиигэжэ Хяагтын-Адагай гүүртын коллектив байгша ондо үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа бага бэшэ һү һаахаар социалис уялга абабад.

Дурсагдагша гүүртын түрүү һаалишан Е. Камчатова үнеэн бүриһөө 2400 килограмм, К. Бутакова, Г. Зарубина гэгшэд тус бүрээ үнеэн бүхэнһөө 2 300 килограмм һү абахаар шиидээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой гүүртэнүүдэй һаалишад абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байнхай.

С. РИНЧИНОВА.

ТҮРҮҮ ШУБУУШАНАЙ АМЖАЛТА

КАБАНСК. Нугаһа олоор үсхэбэрилдэг Кабанскын совхозой Истоминой фермын шубуушад жэл бүри үндэгэ олоор суглуулжа, мүрысөөндэ онсо эрхимлэдэг заншалтай юм. Энэ фермэдэ һүүлэй үедэ дүршэлтэй нугаһашад нилээд олошороо. Жэшээлбэл, тэдэнэй нэгэн-Елена Тапхаева Хасидаева тус фабрикада 13 жэл таһалгаряагүй ажаллахадаа нугаһан бүхэнһөө олон үндэгэ суглуулжа онсо шалгарна.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ нугаһашан Елена Хасидаева нугаһан бүхэнһөө 142 үндэгэ суглуулжа, фермынгээ шубуушадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ дахяад эрхимлэбэ. Мүнөө түрүү нугаһашан партиин XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулжа абаһан уялгаяа сүм дүүргэхэ хүсэлэнтэйгөөр ажаллана.

А. ХАЛТУЕВ.

...33 КИЛОГРАММ ШЭГНҮҮРТЭЙГЭЭР...

...АХААМИН. Дүтэлүүрэй ...зон үнинэй малшан Бо... Бадмаевич Аюевай даа... гүүртын малшад мал ...лүүлха талаар горитой ...лта түйлана. Жэшээлбэл, тус гүүртын мал... үнгэрһэн жэлэй ... хойшо мяханай ...надта тушааһан 140 ...арагайнь тус бүриин ...түр 353 килограмм татажа, бултадаа эрхим сэгнэлтэтэйгээр абтаба.

Харууһалжа байһан малаа һайнаар таргалуулһан үхэршэд Янжима Цыденова, Доржо Цыденов, Валерий Данжалов гэгшэд мүнөө үлдэгшэ малайнгаа шэгнүүрые сүүдхын 1000 граммһаа бага бэшээр нэмээхые оролдон ажаллана.

Б. ЖАНЧИПОВ.

...ҮРҮҮШЫН ХУРЬГАД

...АРҺАТА. Эдэ үдэрнүүд... «Дружба» колхозой эхэ... отарануудта шэнэ ...лга эмхитэйгээр эхил... ...лагша хонишод Цыден ...ев, Ананда Дашиев ... отарануудта түрүүшын 100 гаран хурьгад абтаад, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Мүн үпинэй хонишон Жамсо Чимитовэй даадаг отарада 80 шахуу хурьган абтанхай.

Л. ГОНЧИГДОРЖИЕВ.

МЯХА ЕХЭЭР ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАХА

ХОРИ. Партиин XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Дээдэ-Тайлсын совхозой малшад гүрэндэ мяха тушааха байгша оной 6 һарын түсэб аймаг дотороо эгээн түрүүлэн, болзорһоо уридшалан сүм дүүргэһэнээ мэдээсэбэ. Тиигэжэ түсэбэй ёһоор бүхыдөө 800 центнер мяха худалдаха зорилгоёо 300 центнерээр үлүүлһэн байна.

Мяха абаха, мүн гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэхын тула совхоз мал шахан таргалуулха тусхай, гүүртэнүүдые эмхидхэһэн юм. Энээнэйнгээ ашаар 345 хашараг, гунан үхэрнүүдые шахажа, бэлэдхэлэй пунктда эльгээһэн байна.

Мяха тушааха хахад жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ Владимир Кучумовай даадаг гүүртэ онсо хубитаяа оруулаа юм. Тиигэжэ тус гүүртэдэ ажалладаг коллектив 68 үхэрөө эрхим тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаажа, бусад малшадай дундаһаа шалгараба.

Б. ЛАЙДАНОВ.

• • •

Анаагай совхозой механизаторнууд мартын 1 болотор бүхы техникынгээ заһабари хүсэд дүүрэнгээр бэелүүлхын түлөө тэмсэмэ байнхай.

Тэдэнэр мүнөө 47 тракторай 27-ень заһажа дүүргээ. Энэнь графигай ёһоор заһабарилагдаха «түмэр хүлэгүүдһээнь» 7-гоор үлүү болоно. Нёдондоной энэ үедэ совхоз дотор 21 трактор заһагданхай байгаа. Тэрэшэлэн газар элдүүрилхэ, таряа тариха оньһон түхеэрэлгэнүүдэй заһабари саг соогоо һайнаар хэгдэнэ.

Трактор болон бусад техникын заһабариин хүдэлмэридэ түмэршэ дархан, гагнууршан Д. Н. Намдаков, мотористнар В. И. Михалёв, Л. А. Ситников гэгшэд һайнаар ажаллана.

ЗАҺАБАРИ УРАГШАТАЙ ҺАЙН

Һаяын үдэрнүүдтэ «Байкальский прибой» аяншалгын баазада совхозой гурбан тракторист мэргэжэлээ дээшэлүүлхын, мүн амаржа ерэхын тулада хоёр долоон хоногой болзороор эльгээгдэхэ юм.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

Коммунист Сергей Романович Ханхашкеев «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй харгы барилгын нүүдэл оньһожоруулагдамал колонходо хүдэлдэг болоһоор ехэ үнинэй бэшэшье һаа, сугтаа ажалладаг нүхэд соогоо хүндэтэй болонхой. Тэрэ эрхимээр хүдэлхэһоо гадна ниитын хүдэлмэрндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Колоннынгоо профсоюзай комитедэй гэшүүн байхаһаа гадна, нүхэрэй сүүдэй түрүүлэгшээр һунгагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист С. Р. Ханхашкеев.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

УЯЛГАЯА АМЖАЛТАТАЙГААР БЭЕЛҮҮЛНЭ

Буряадай мебель бүтээдэг модо болбосоруулдаг комбинадай доодо складай 5-дахи разрядай оператор, ажалай ветеран, коммунис ажалай ударник, бригадир Федор Павлович Яковлевые манай зураг дээрэ харанат. Тэрэнэй даажа абаһан бригада партиин XXV съездэ зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

УҺАНАЙ БАЯЛИГЫЕ ҮРГЭЛЖЭДЭНЬ ХЭРЭГЛЭХЭ

МИНСК. (ТАСС). Уһанай баялигые үргэлжэдэнь хэрэглэхэ асуудалда зорюулагдаһан эрдэм, техникын бүхэсоюзна зүблөөн январиин 20-до Белоруссиин ниислэл хотодо нээгдэбэ. Тэрээндэ хабаадагшад — союзна ба республиканска министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, проектнэ ба үйлэдбэриин эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, түрүү мэргэжэлтэд, элитэ мэдээжэ эрдэмтэд хүдөө ажахын, хото городуудай, промышленна предприятинуудай эрилтэнүүдые, элшэ хүсэ, суднаар ябалгые, загаһа үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөхэ хэрэгые хараада абан, уһанай ажахын барилгые нарижуулан һайжаруулха, ашаг үрэ ехэтэй шэнэ арга онол зохёохо асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ.

Томо ехэ гидроузелнуудһаа гадна, туд тудтаа дунда зэргээр 1 миллион кубометр багтаамжатай 1400 шахуу сөөрэм орон доторнай тогтоогдоһон байна гээд зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдээ. Сөөрэмүүдые тогтоохо талаар Белоруссиин ба бусад хэдэ хэдэн республиканууудай мелиораторнууд баян дүй дүршэлтэй. РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьһэтэй зонын гол мүрэнүүдэй һаба һалаае заһаха ажал үргэнөөр хэгдэхэ гэжэ хараалагдана.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА ҺАЙНААР БЭЛДЭХЭ

Бүхэсоюзна оперативна штабай суглаан январиин 20-до Москвада боложо, колхоз, совхозуудые машинануудаар, үтэгжүүлгэнүүдээр, бусад материалнуудаар хангаха асуудалые зүбшэн хэлсэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Союзсельхозтехника» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. А. Ежевский хабарай тарилгада оньһото техникээ бэлдэлгэ тухай хөөрэбэ. Орон доторнай оньһото техникэ, заһабарилга нёдондоной хиһоо дээгүүр юм. Тракторнуудай, автомобильнуудай 80 процентнь, сеялкэнүүдэй, газар элдүүрилдэг бусад зэмсэг хэрэгсэлнүүдэй 87 шахуу процентнь заһабарилагдаад байна. КПСС-эй XXV съездын нээгдэтэр «Сельхозтехникын» мастерскойнууд, предприятинууд, олон ажахынуудай коллективүүд машинно-тракторна паркаяа түгэс бэлэн болгохые хараалба.

Агрегадуудай бата бэхи, найдамтай һайн байлга гансал заһабарилагшадһаа, хүдөөгэй механизаторнуудһаа дулдыдадаггүй юм гэжэ штабай суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Хүдөөгэй ажалшадые элдэб түхеэрэлгэнүүдээр, запас частьнуудаар, узелнуудаар, материально-техническэ бусад хэрэгсэлнүүдээр хангалгаһаа заһабарилгын хүдэлмэри ехэтэ дулдыдаха байна. Гэбэшье хэдэ хэдэн предприятинууд түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр хангалгаяа һаатуулан унжагайруулна.

Хабарай тарилгын хүдэлмэридэ оньһото техникээ түгэс бэлдэхын тула тохёолдожо байгаа дутуу дундануудые усадхан зайсуулха хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй гээд бэгалагдан абтаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

ФРГ-эй ПРЕЗИДЕНТТЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

БОНН. (ТАСС). ФРГ-эй президент В. Шеель энэ бүлэгэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиков толгойлогшотой СССР-эй Парламентска бүлэгэй делегацитай январиин 20-до уулзажа хөөрэлдэбэ. СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн В. М. Фалин хани ёһоной хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ХАНГАЛГЫН БРИГАДАНУУД

Хурамхаанай аймагай колхоз, совхозуудай малшадые хангаха зорилготой 2 бригада эндэ эмхидхэгдэбэ. Эдэнэрэй урда ямар зорилгонууд табигдана гээшэб? Нэн түрүүн малшадай ажаһуудалай хэрэглэмжые саг соонь, һайнаар хангаха ёһотой. Гадна эдэнэрэй дунда культурно-ажаһуудалай, ниитэ политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулха юм

Эдэ бригадануудай бүридэлдэ медигүүд, ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай хүдэлмэрилэгшэд, уран һайханай коллективэй гэшүүд, КПСС-эй райкомой лектор, киномеханик ороно. Гадна автолавка ябалсажа, малшадта шухала хэрэгтэй эдеэ хоолой болон хубсаһа хунарай зүйлнүүдые асардаг байха.

КПСС-эй райкомой пропаганда болон агитациин таһагай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдэй ударидалга доро энэ шухала хүдэлмэри ябуулагдана. Урид табигдаһан холын хараатай түсэбэй ёһоор неделидээ нэгэ дахин тус бригаданууд малшадта ошодог болоо.

Иигэжэ комплексно аргаар малшадай элдэб хэрэглэмжэ хангахада алишье талаһаа туһатай байһаниинь эли. Тиимэһээ энэ хэрэгые саашадань улам хүгжөөхэ зорилго табигдана.

М. БАТОИН, аймагай газетын редактор.

ШАНГА ХИНАЛТА ХЭРЭГТЭЙ

...лай үбэлжэлгэ шалганабди

...дэ үдэрнүүдтэ КПСС-эй Яруунын райком болон аймагай ...радай хиналтын комитет ниитын малай үбэлжэлгын ...р үнгэржэ байһаниие үргэнөөр шалгажа эхилээ. ...йна болон ажахын эдэбхитэдһээ бүридэһэн шалгал... арба гаран бригада ажахынуудта эльгээгдэнхэй. ... мүнөө Тулдуунай совхоздо үнгэргэгдэһэн энэ ...тын зарим дүнгүүд тухай доро толилбобди.

...үнай совхоз гол түрүүн мяха абажа, гүрэндэ ...а шэглэлтэй томохон ...мүн. Гол һалбари... абтаһан продуктнуу... ...ндэ худалдаха юһэ... табан жэлэйнгээ түсэб ...һэн тухайгаа тус ажа... ...идхээ һэн. Тиигэжэ ...ндо бүхыдөө 17 мян... ...нтнер һү, 4650 цент... ...хэ, 460 гаран цент... ...һо тушааха түсэбынь ...тайгаар бэелүүлэгдээ. ...е үедэ совхозой үмэ... ...ын малай үбэлжэлгые ... һайнаар үнгэргэжэ, ...эмыень дээшэлүүл... ...н арбадахи табан жэ... түрүүшын оной ха... ...сэб сүм бэелүүлхэ тон ...алгатай зорилго та... ...а. Байгша ондо сов... 2551 толгой үхэр, ...хонин, 164 адуу мо... ...үбэлжэлгэдэ оруулаг... Зүгөөр энэ жэлдэ ... мал үбһэ тэжээлэй ...оройдоол 37 процент ... юм. Тиимэһээ мү... ...ондо малаа һайнаар харууһалха, тэжээлыень гамтай зүбөөр гаргашалха тушаа анхарал хандуулагдаха юм.

Малай үбэлжэлгын ямараар үнгэргэгдэжэ байһаниие шалгаха зорилготойгоор бидэ хоёр үдэрэй туршада совхозой гүүртэ, отарануудаар ябаабди.

Бэшүүрэй малшадай жэшээгээр совхозой һаалишад үбэлэй хугасаада үнеэдэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ зорилго табинхай. Энэ талаар хоёрдохи отделениин һаалиин гүүртэнүүд һайн дүнгүүдые түйлана. Т. Тугмитов, Б. Хабаев гэгшэдэй даадаг гүүртэнүүдэй һаалишад социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябанхай. Зүгөөр совхозой һү һаалиин бүхы гүүртын олонхинь һүүлэй үедэ ажалайнгаа дүнгүүдые доошолуулжархёо. Илангаяа нэгэдэхи отделени бирагүй байдалда оронхой. Гэрэшэлэн хоёрдохи отделенидэ һү һаали горитой доошолоод байна. Тусхайлан хэлэбэл, нёдондо жэлэй январь һарада эндэ үдэр бүри дунда зэргээр 26 центнер һүн һаагдажа байһан һаа, харин мүнөө үедэ арайхан лэ 24 центнертэ хүргэгдэнэ. Тэжээлэй дутамагһаа һү һаали доошолно гэхын аргагүй. Мүнөө дээрээ үнеэдтэ али бүхы тэжээл хэм соогоо үгтэнэ гэхэ гү, али үнеэн бүридэ 16 килограмм силос, 2 килограмм талха тарянанай зүйл эдюулэгдэнэ. Гадна үнеэдтэ һаагдаһан һүнэй литр бүридэ 300 грамм хүртэхөөр талха тарянанай зүйл нэмэжэ үгтэнэ ха юм. Энэ тэжээлээ шанаржуулан буйлуулха цехүүдшье һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэнэ.

Гэбэшье эндэ ажалай эмхидхэлэй һула, зарим һаалишадай харюусалгагүйгөөр хүдэлдэг дээрэһээ һү һаали урданайхиһаа бага болоо гээд хэлэлтэй. Мүн энээнтэй хамта үшөө нэгэ ушар шалтагаан тухай дурсахаар. Юуб гэхэдэ, эндэ һаагдадаг үнеэд үсөөрөөд байна. Хэрбээ нёдондоной энэ үедэ хоёрдохи отделенидэ 100 гаран үнеэн тугаллаад байһан һаа, харин мүнөө жэлэй үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо оройдоол 60-аад тугал абтанхай. Энэ хадаа үнгэрһэн жэлдэ үнеэдээ саг соонь үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ тон муугаар эмхидхэһэниие гэршэлнэ.

Абтаһан тугалнуудаа гарзагүй түлжүүлхэ гээшэ совхоздо эгээл орёо асуудал болонхой. Юуб гэхэдэ, нарай тугалнууд олоор гарза хоролтодо оруулагдана. Хэрбээ 1974 ондо 225 тугал гарзалһан һаа, үнгэрһэн жэлдэ аяар 359-дэ хүрэһэн. Теэд тугалнуудай гарзалха ушөөл усадхагдаагүй байһаар. Олонхи гүүртэнүүдтэ ариг сэбэрэй сахигдадаггүйнь гэмшэлтэй. Һү һаалиин нэгэдэхи гүүртэдэ (даагшань Ж. Бадмаев) үнеэдэй тугаллаха тусхай байра түхеэрэгдэнэгүй. Һалан муухай, хүйтэн шиигтэй байра соо гараһан тугалнууд хүйтэ абажа гү, али гэдэһэ доторойгой үбшэндэ нэрбэгдэжэ гарзална. Тиигэжэ тус гүүртэдэ үнгэрһэн жэлдэ гарзалһан 40 тугалай 36-ниинь абтаһаар хахадшье һара болонгүйгөөр үхэнэн байха юм. Мүн бусадшье гүүртэнүүд дээрэ иимэрхүү ушар али олон үзэгдэнэ.

Оройдоо хоёр жэлэй саада тээ шэнээр эмхидхэгдэһэн Тулдуунай совхозой мал һайн байрануудаар дутаддана гэжэ хэлэлтэй. Хуушаһан муу байра соо үбэлжэжэ байһан мал хүйтэндэ даарaжа зүдэрнэ. Теэд энээнээ усадхаха талаар малшад, өөһэдөө шухала хэмжээ абаха зэргэтэй байгаа. Тиин тэһээ зарим малшад малайнгаа байра хүсэд дулаалаагүй байшоо. Жэшээнь, Федоровка гэжэ газарта үбэлжэжэ байһан 148 хашараг шэллэгдээгүй сонхонуудтай, ханаараа забһартай задагай байрада харууһалагдана. Ахалагша үхэршэн Кусаинов даажа байһан малаа һүниин шэмэрүүн хүйтэн жабарһаа аршалхые юундэшьеб оролдоогүй, Мүн Тудхалта гэжэ газарта байрладаг эмэ хашарагуудай гүүртын байра соо орохоодо һалхинай сүмэ үлеэхээр олон нүхэ солоохойнууд харагдана. Комсомольско гэжэ газарта үбэлжэжэ байһан гүүртын (даагшань С. Берсанов) буруунууд мүнөөнһөө хүйтэндэ туража зүдэршэнхэй. Тэжээлээр хомор байбашье, һубай малай олонхи гүүртэнүүд дээрэ хобоо хобтонууд хэгдээгүй, үбһэ, һолоомонь хорёо соо тараагдажа, малай шабааһантай худхаралдан гэшхэгдэнэ. Малайнгаа байра дулаалха, тэжээлээ хобоо хобто соо тараажа үгэхэ талаар ахалагша үхэршэн А. Мирошниковһоо жэшээ абаха шухала. Малаа үбһэ, һолоомоор, уһаар таһалдуулхагүйн тула хоёрдохи отделениин хүтэлбэрилэгшэд шухала хэмжээнүүдые бэелүүлнэ. Эндэхи бүхы 21 гүүртэ, отара дээрэ үбһэ тэжээл, уһан таһалгаряагүй зөөгдэжэ байнхай.

Тулдуунай совхоздо хонидой 16 отара бии. Ажахын хонишод һүрэгөө тобир тарганаар, гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулха зорилготой. Жэшээнь, Хонхор гэжэ газарта үбэлжэдэг А. Ж. Цыдыпов 920 эмэ түлгэ харууһална. Үнинэй хонишон үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо нэгэшье хони гарзада оруулаагүй. Юуб гэхэдэ, тэрэ дулаан байхада хонидоо һайса тарғалуулһан, хүйтэрһэнһөө хойшо һайнаар харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлжэ эхилһэн байна ошуу. Мүн Тудхалтада байрладаг залуу хонишон В. Д. Ширабоной һүрэг тобир тарганаар ондо орожо байна. Мүнөө эндэ түл абтажа эхилээ. Түрүүшээр абтаһан 100-гаад хурьгад оодэргэн өр түлжүүлэгдэнэ. Совхозой энэ түрүү хонишон мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлхэ уялга абаад, Д. Х. Батуевагай даадаг хүршэ бригадатайгаа мүрысэжэ байнхай.

Гэбэшье бүхы хонидынь үхэл гарзагүй тобир тарганаар ондо ороно гэхын аргагүй. Жэшээлбэл, Э. Б. Моисеевэй даадаг эхэ хонидой отарада бэрхэтэй байдал тохёолдонхой. Бүхы һүрэгынь туража, үхэл гарза олошоржо захалаа.

Үбэлжэлгын харюусалгатай үедэ малшадай эрилтэ һайнаар хангаха шухала. Автолавка үсөөн ябана гэжэ малшад гомдоно. Медаптечкээршье хангагданагүй. Мүн малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулха саг тулаа.

Юрэнхы дээрэнь хаража үзэхэдэ, Тулдуунай совхоздо малай үбэлжэлгэ һанаһанда хүрэмөөр гэхын аргагүй. Тиимэһээ совхозой дирекци, партком табан жэлэй түрүүшынгээ жэлэй хараа зорилгонуудые бэелүүлхын тула ушарһан дутагдалнуудаа дары усадхажа, гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Энээндэнь КПСС-эй Яруунын райком, аймгүйсэдкомой Совет мүн лэ туһаламжа үзүүлхэ аабза гэжэ найдагдана.

Д. БАТУЕВ, аймагай главна врач.
Т. БАТУЕВА, ветбаклабораториин ветврач.
Д. ДУГАРОВ, манай корр.

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн

1975 ОНОЙ ДҮНГҮҮД БА ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШЫН ЖЭЛДЭ БЭЕЛҮҮЛХЭ ЗОРИЛГОНУУД

КПСС-эй обкомой секретарь В. Ф. ЛЫСОВЭЙ элидхэлһээ

Манай зүблөөн гайхамшаг сагта үнгэржэ байна. Буряад ороной ажалшад Эхэ оронойнгоо бүхы арадтай хамта КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1975 он) Пленумэй документнүүдые, партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ байна. Эдэ документнүүд ажалай болон политическэ гайхамшаг хүгжэлтэ асаржа, бүхы ажалшадай дунда халуунаар дэмжэгдэнэ гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Съездэ бэлдэжэ байха үедөө партимнай коммунис байгуулалтын гайхамшагта зорилгонуудые ажалша зоной урда табижа, арадай ажахые хурданаар хүгжөөхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха талаар бүгэдэ арадай мүрысөө дэлгэрүүлхые совет арадые уряална.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэдэй энэ зүблөөе зарлахадаа, КПСС-эй обком болон республикын правительство үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые сэгнэлжэ, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ — 1976 ондо колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинүүдэй урда табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэхын тула арга боломжонуудаа яажа һайнаар, хүсэдөөр хэрэглэхэ тухай хөөрэлдэхэ гэжэ хүсэһэн байна.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ газар тариалангай хүдэлмэрилэгшэдэйнгээ туйлаһан амжалтануудаар баясанабди. Республикын ЦСУ-гай мэдээсэлэнэй ёһоор, 606 мянган гектар орооһото ургамалнуудай гектар бүриһөө 10,8 центнер тариан абтаа. Бүхыдөө 657,1 мянган тонно гэхэ гү, али 1974 онойхиһоо 48 процент ехэ орооһо тариан хурягдаа. 1974 онойхиһоо 54 процент ехэ хартаабха, 24 процент ехэ овощ суглуулагдаһан байна.

Эдэ дүнгүүд манай тариашадай гансахан үсэд шангаар ажаллаһые бэшэ, мүн газар тариалангай культурын дээшэлһые гэршэлнэ. 1974 оной намар 200 мянга гаран гектар паар хахалагдаһан, тариалан, сабшалан дээрэ 1,2 миллион тонно наг шэбхэ, 132 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ таргагдаһан байгаа. Орооһото ургамалнуудай, олон жэлэй ногооной тарилга, мүн силосэй ургамалнуудые холижо тарилга нилээд үргэдхэгдөө һэн.

Мухар-Шэбэрэй тариашад ажалай ехэ амжалта туйлаа. Энэ аймагай 73,2 мянган гектарай тус бүриһөө 13,7 центнер орооһо тариан абтаа. Бүхыдөө эндэ 1 миллион центнерһээ ехэ тариан хурягдаа. Аймагай ажахынууд бэлэдхэлэй пунктда 229 мянган центнер тариа оруулха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 417 мянган центнертэ хүргөө.

Зэдын аймагай тариашад миллионой дабаанда дүтэлэнхэй. Эндэхи 72 мянган гектарай тус бүриһөө 12,9 центнер тариан абтаа. Энэ аймаг гүрэндэ орооһо тариа худалдаха талаар республикынгаа социалис уялгаяа бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулаа. 117 мянган центнер түсэбэй орондо бэлэдхэлэй пунктда 393 мянган центнер тариа тушаагаа.

Тэрэшэлэн Бэшүүрэй болон Хяагтын, Түнхэнэй болон Кабанскын аймагуудай гүрэндэ тариа худалдаха түсэбөө хоёр дахин, тэрэнһээ ехээр дээшэлүүлһыень онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Газар тариалангай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажал, мэргэжэл шадабаринь ехэ амжалтаар суурхаба — Эхэ оромнай 202 мянган тонно тариа Буряад оронһоо абаһан байна!

Үнгэрһэн намарай ургаса хуряалгын халуун хүдэлмэри һанаанһаамнай гараадүй. Эндэ олохон коллективүүд гайхамшагта ажалаа харуулһан байна. Борьёогой совхозой, Хяагтын аймагай «Родина» ба Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозууд, Мухар-Шэбэрэй «Искра» ба «Заганский», Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ, Зэдын «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй Калининай нэрэмжэтэ, Түнхэнэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай коллективүүд гүрэндэ тариа худалдаха социалис уялгануудаа бултанһаа урид бэелүүлжэ, республикынгаа социалис уялгаяа дүүргэлгэдэ ехээр хубитаяа оруулһан байна.

Борьёогой совхоз 10 мянга гаран гектарай тус бүриһөө 16 центнер тариа хуряажа абаа. Тингэжэ энэ совхоз гүрэндөө 104 мянган центнер тариа худалдаа гэхэ гү, али түсэбөө 4 дахин үлүүлһэн байна.

Хяагтын аймагай «Родина» колхоз республика доторoo эгээн баян ургаса абаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө 20,4 центнер орооһо суглуулаа. Энэ ажахы бүхыдөө 124 мянган центнер тариа хурягаа. Колхоз гүрэнэй амбаарта 53 мянган центнер тариа оруулһан байна.

Ургаса хуряалые эмхитэйгээр, богони болзорто үнгэргэхэ мүрысөөндэ эхи табиһан Мухар-Шэбэрэй «Искра», Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд хэды бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ. Жэшээнь, «Искра» колхоздо 6 мянга шахуу гектар тарияниинь аадарта сохюулжа, хэбтэшэһэн байгаа. Тингэжэ тариягаа нэгэ талаһаань хадаха баатай болоо һэн. Зүгөөр механизаторнуудай мэргэжэл шадабаритай байжа, ажалаа һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар ургасань саг соогоо хурягдажа абтаһан байгаа. Гектар бүриһөө 17,9 центнер тариан абтажа, гүрэндэ 55 мянган центнерынь худалдагдаа.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гектарай 15,3 центнер ургаса абажа, гүрэндөө 30 мянган центнер тариа худалдаха уялгаяа 10 мянган центнерээр үлүүлһэн байна.

Үнгэрһэн жэлдэ республикымнай хартаабхашад болон овощ ургуулагшад һайнаар хүдэлжэ гараа. Тэдэнэрэй оролдолгоор республикамнай овощ болон хартаабхаар өөрынгөө хэрэглэмжэ хүсэд хангаад, оронойнгоо бусад хэдэн областьдо ехэ туһа хүргэхэ аргатай байгаа. Кабанскын аймагай ажахынууд гектар бүриһөө 122 центнер, Бэшүүрэй — 106, Хяагтын — 93, Мухар-Шэбэрэй — 89 центнер хартаабха хуряажа абаа. Хяагтын аймагта гектарай 252 центнер, Улаан-Үдын — 182, Бэшүүрэй — 169, Мухар-Шэбэрэй аймагта 203 центнер овощ хурягдаа. Гүрэндэ хартаабха, овощ худалдаха уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ Улаан-Үдын, Кабанскын, Загарайн болон Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынууд ехэхэн хубитаяа оруулаа.

Саашань элидхэлшэ түрүү трактористнууд болон комбайнернуудай, овощ ургуулагшад болон хартаабхашадай, луговодууд болон мелиораторнуудай, автомашинын жолоошод болон слесарьнуудэй нэрэ дурдажа, амжалта туйлаха хэрэгтэ тэдэнэрэй хэһэн габьяата ажалые тэмдэглээ. Эгээн түрүүлэн Байгалай совхозой тракторна бригадын коллективэй, тэрэнэй бригадир Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Валентин Герасимович Клеменинэй ажалые магтаа. Энэ бригада 1975 ондо 1.482 гектарай тус бүриһөө дунда зэргээр 25,1 центнер тариа, тэрэ тоодо 30,4 центнер шэниисэ ургуулжа абаа. Энэ бригада жэлһээ жэл бүри баян ургаса туйладаг юм.

«Прибайкалец» колхозой Анатолий Алексеевич Шергинэй, Хяагтын аймагай «Родина» колхозой Сергей Иванович Капустинай хүтэлбэрилдэг коллективүүд табан жэлэй туршада жэлдээ дунда зэргээр гектар бүриһөө 20 центнер шахуу тариа ургуулжа абаа.

Буряадай АССР-эй габьяата агроном Лубсан Будаевна Дымбрыновагай хүтэлбэрилдэг Ивалгын ОПХ-гай овощ ургуулагшадай бригада баян ургаса абадагаараа республика доторoo мэдээжэ болонхой. Энэ бригада олон жэлэй туршада элдэб олон зүйлэй овощ тарижа, тогтууритай баян ургаса абана. 1975 ондо эдэнэртэ даалгагдаһан 40 гектарай тус бүриһөө 282 центнер овощ хурягдаа. 1974 оной дүнгөөр Л. Б. Дымбрынова ВДНХ-гай хүндэтэ дипломдо хүртэжэ, «Москвич» автомашина шан абаа һэн.

Һайнаар ажалладаг овощ ургуулагшад бусадшье ажахыда бии. Жэшээнь, Онохойн совхозой Ксения Ефимовна Спиридоновагай хүтэлбэрилдэг звено 1975 ондо гектар бүриһөө 272 центнер овощ хуряаһан байна.

Кабанскын совхозой Пётр Степанович Бабинцевай хүтэлбэрилдэг хартаабхашадай звено жэлһээ жэл бүри амжалтаяа арьбадхана. 1975 ондо энэ звеногой даадаг 25 гектарай тус бүриһөө 209 центнер хартаабха абтаа.

Эдэбхи үүсхэл гаргажа, агротехникэдэ бодомжотойгоор хандажа, үтэгжүүлгээ шадабаритайгаар хэрэглэжэ, газараа уһалжа байгаад, эрхим амжалта туйладаг жэшээнүүд олон. 1975 оной тариа хуряалгада техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха талаар Борьёогой совхозой комбайнер Н. Ц. Гармажапов ажалай үльгэр жэшээ харуулаа, 13 мянган центнер тариа сохижо, ВДНХ-гай хүндэтэ дипломдо хүртэжэ, «Москвич» автомобиль шан абаа.

Энэ совхозой тракторист Я. М. Власов, комбайнер А. А. Метёлкин, «Заганский» колхозой трактористнууд Н. Н. Решетников, Н. М. Михалёв, Химнын совхозой — Б. Р. Жамбалов, Баргажанай аймагай «Хилганын» колхозой Г. Э. Цыцыков болон бусад бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ гараа. Эдэнэр бултадаа ВДНХ-гай алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудта, хүндэтэ шагналда хүртөө.

1976 ондо республикын колхоз болон совхозуудай урда газар тариалангай талаар табигдажа байһан зорилгонууд тухай нүхэр В. Ф. Лысов хэлэхэ зуураа, орооһо тариа, хартаабха, овощ болон бүхы зүйлэй тэжээл урдынхиһаа бүри ехээр абадаг болохо, газар, техникэ, үтэгжүүлгэ ашаглаха бүхы хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха, газар тариалангай культура дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ тэмдэглээ.

Хяагтын аймагай «Родина» колхоздо 18 жэлэй туршада агрономоор Фёкла Сергеевна Ворона хүдэлнэ. Энэ ажахы тогтууритай баян ургасаараа суурхадаг. Эндэ тарилгын 80 процентые орооһото ургамалнууд эзэлнэ, хахалагдадаг газарай 16 процентнь сэбэр паар юм. Манай олохон ажахынуудта тариалан иимэрхүүгээр хубаарилагдадаг гээшэ. Теэд энэ колхоздо хүдөө ажахын ургамалнуудые зүбөөр хубаарилан тариха, зохид севооборот баримталха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхарагдана. Жэл бүри эндэ 3,5—3,7 мянган гектарта намарай паар хахалагдадаг. Ажахыдань үрэһэ ургуулжа абадаг тусхай бригада бии, орооһо сэбэрлэдэг оньһожоруулагдамал 2 линии тодхогдонхой. Үрэһэниинь бүхыдөө сортовой, 3-дахи репродукциһаа доошо бэшэ байжа, тарилгын 1-дэхи, 2-дохи классай шанарта хүргэгдэдэг. Жэл бүри колхозой тариалан дээрэ 18—20 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдадаг. Колхозой газарынь саг үргэлжэ ажалладаг бригада болон звенонуудта даалгагданхай. Ажалай түлөөһэн хүдэлмэриин шанарай зэргээр, абтаһан ургасынь хэмжээгээр тогтоогдодог байха юм. Поли бүхэндэ ямар агротехникэ баримталхаб гэжэ тодорхойлдог, агротехническэ хэмжээ ябуулгануудай түсэбые Ф. С. Ворона өөрөө зохёодог, бригада, звено бүхэндэ даабари хүргэжэ, тэрэнэй дүүргэлтые нариинаар хинадаг заншалтай. Нүхэр Воронада адли өөрынгөө хэрэгые һайнаар шудалжа, үйлэдбэриин ёһотойл технолог — эмхидхэгшэ болохо гэжэ мэргэжэлтэ бүхэнэй оролдохыень хүсэнэбди.

Ажалаа һайн мэдэхэ, олондо хүндэтэй, эдэбхитэй мэргэжэлтэд республика дотор олон. Борьёогой совхозой ахамад агроном И. П. Зайцев, «Искра» колхозой ахамад агроном Н. М. Козлов, «Шергинский» совхозой ахамад агроном Т. Ф. Дубкова болон бусадые нэрлэжэ болоно. Мүнөөнэй механизаторнууд газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ гол ёһо хуулиие һайн мэдэхэ зон ааб даа. Гэхэтэй хамта, олонхи ажахынуудта мүнөө хүрэтэр механизаторнуудые һургаха тушаа мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. Нёдондо Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Загарайн, Хурамхаанай, Сэлэнгын болон бусад зарим аймагуудай олохон мэргэжэлтэд, дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд элдэб шалтагаан урдаа барьяад, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсануудта һураагүй үлөө һэн. Партийна комитедүүд, Хүдөө ажахын министерство энээниие гуримшуулха тушаа хэмжээ абаха зэргэтэй.

Мүнөө газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ үбэлэй агротехническэ хэмжээнүүдые хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулха шухала. Тэсгэн октябрь—декабрь һаранууд та тариалан, сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриин габшагай хоёр паза урда жэлнүүдэйхиһээ япала эмхитэй һайнаар үнгэргэгдөө. Шэбхэ ехээр зөөгдөө, зарим аймагуудта уһалууриин һубаг ханааб һайнаар заһабарилагдаа, газарта шииг нойто үгэхэ намарай уһалуури хэгдээ, минеральна үтэгжүүлгэшье урданайхиһаа һайнаар зөөгдэнэ. Гэбэшье эдэ бүтэдэ бидэнэй һанаа амаруулха ёһогүй. Тиимһээ тиитэр һүүлэй үедэ тариалан, сабшалан дээрэ шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри һулариноо. Захааминай, Зэдын, Яруунын, Хурамхаанай, Баргажанай аймагуудай ажахынууд үтэгжүүлгэ багаар зөөнэ. Тошо халяаха, уһалууриин хаалта, ханаабуудые заһабарилха, бургааһа, болдог сэбэрлэхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй хэгдэнэ гэхын аргагүй.

Байгша оной январиин эхеэр республика дотор үшөө 2.500 трактор, 2,2 мянган плуг, 2,3 мянган сеялкэ болон бусад машинанууд заһабарилагдаагүй байгаа. Илангаяа Баргажанай, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй аймагууд техникэ заһабарилгаар гээгдэлдэ оронхой.

Уһалагдадаг, намарһаа хатаагдаһан газарые ашаглаха, үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда элидхэлшэ онсо анхарал хандуулаа. Тариалан, сабшалан һайнаар уһалаад, зүбөөр үтэгжүүлээд байбал, баян ургаса абтаха байһаниинь найдамтай. Энээние түрүү ажахынуудай, эрхим звено, бригаданууд жэшээ элитээр харуулна. Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз табан жэлэй туршада уһалагдадаг газарһаа жэлдээ дунда зэргээр гектарай 18,9 центнер тариа, 144 центнер хартаабха, 129 центнер кукуруза хурягаа. Сабшалангай га бүхэнһөө 28 центнер үбһэ абаа. Хяагтын аймагай «Родина» колхоз, Баргажанай совхоз, Загарайн аймагай «Гигант», Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд орооһо тарианай, олон жэлэй таримал ногооной һайн ургаса хуряана.

Уһа намарһаа хатаагдаһан газарые зүбөөр ашаглаха талаар Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхоз һайн жэшээ харуулдаг. Эндэ 1968 онһоо хойшо 1.052 гектарта намаг хатаагдажа, мүнөө колхоз тэндэхи гектар бүхэнһөөнь 18 центнер, зарим газарһаань гектарай 60 центнер хүрэтэр үбһэ абана.

Бүхы дээрэ зарим аймагуудта уһалагдадаг, намагһаа хатаагдаһан газар үшөөл муугаар ашаглагдана. Нёдондо республика дотор 9 мянган гектар тариалан, тэрэ тоодо Баргажанай аймагта — 1.500 гектар, Загарайда — 1.000, Улаан-Үдын аймагта — 900, Хоринай аймагта — 1.200 гектар газар уһалагдаагүй үлөө. Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Сэлэнгын аймагуудай зарим ажахынуудта баһал горитой тариалан уһалагдаагүй үлэһэн байха юм.

Мүнөөшье ерэхэ хабартаа газар уһалха хүдэлмэридэ бэлэдхэл муугаар хэгдэнэ. Уһалууриин бүлүүр станци, уһа сасан хаядаг оньһон түхеэрэлгэнүүдэй олонхинь заһабарилагдаагүй байһаар, «Сельхозтехника» нэгэдэл, Хүдөө ажахын министерство уһалууриин техникые хаһа сагтань бэлэн болгохо тушаа шухала хэмжээ абаха зэргэтэй.

1976 ондо силосэй ургамалнуудай, ешмээнэй эртын тарилгые үргэдхэжэ, шэнэ түрүү арга хэрэглэн, шадаалһаа ехэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала гэжэ партиин областной комитет тоолоно. Энээнэй ашаар нийтын адууһа малда элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ арга олгогдохо байна.

Бүхы табан жэлэй, 1975 оной дүнгүүдые харахада, продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн энэ үе соо хараа байса ехэ болоо гэжэ харуулна гээд, элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Республикамнай гүрэндэ мяха, һү, нооһо болон үндэгэ худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргээ. Нёдондо эдэ жэлнүүд сооһоо эгээл ехэ продукци абтаһан байна. Колхоз, совхозуудта адууһа малай, шубуудай тоо олошороо, малай ашаг шэмэ дээшэлээ.

Энэ хамтын амжалтада мал ажалай түрүүлүүл ехэхэн хубита оруулаа. Тэдэнэй тоо һалбари бүхэндэ олошорно. Хэрбээ табан жэлэй эхеэр үнеэн бүриһөө 3 мянган килограммһаа дээшэ һү һааһан һаалишад оройдоол хэдэхэн хүн байбал, 1975 ондо 70 һаалишан энэ хэмжээндэ хүрөө. Республикын суута һаалишад Н. Л. Тадвашкина, Л. Н. Седых болон бусадтай адли, һуралсалай «Байгал» ажахын Л. Н. Мяханова, Г. А. Ступакова, «Зырянский» совхозой Л. В. Карнакова, Ивалгын ОПХ-гай Д. Г. Очирова, Кабанскын совхозой Т. Н. Селиванова, Яруунын совхозой Х. Г. Эрдынеева, Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой Т. П. [illegible]овская болон бусад [illegible] һаалишад үнеэн бүриһөө жэлдээ 3.500—5.471 килограмм хүрэтэр һү һаадаг болобо.

Республика доторнай зуутан-хонишодой тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Нёдондо 15 аймагай 252 хонишодой бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абаа. Борьёогой совхозой хонишон Д. Я. Свистунов табан жэл соо хамта 4.412 хурьга түлжүүлээ гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 144,2 хурьга томо болгоо, хонин бүхэнһөө 4,4 килограмм нооһо хайшалаа гэхэ гү, али хамта 135,7 центнер «сагаан алта» тушааһан байна. Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев хамта 3.786 хурьга түлжүүлээ гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 126,2 хурьга томо болгоо, бүхыдөө 139,2 центнер нооһо абаа гэхэ гү, али хонин бүриһөө 4,65 килограмм нооһо абаа юм. СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. А. Бадмаевагай (Хурамхаанай аймагай Гаргын совхоз) бригада табан жэл соо 4.039 хурьга томо болгожо, зуун эхэ хонин бүриһөө 127,8 хурьга түлжүүлээ. Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон С. Э. Сангадиева, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Б. Г. Банзаракцаева гэгшэд баһал табан жэлэйнгээ түсэбүүдые холо үлүүлэн дүүргээ.

Захааминай аймагай Санагын совхозой малшан А. Б. Бандеева нёдондо үхэрнүүдээ бэлшээн, шахан таргалуулхадаа хамта шэгнүүрыень 124 центнерээр нэмээжэ. Үхэр бүхэнэй шэгнүүрые [illegible] 1.020 граммаар ехэ болгоо. Кабанскын аймагай Оймурой совхозой гахайшан М. И. Плюснина 910 поршоонхо абаа гэхэ гү, али эхэ гахай бүхэниинь нэгэ түрүүлхэдээ 8,3 поршоонхо абаһан байна. Түрүү шубуушадшье эрхим үрэ дүнгүүдые туйладаг болонхой. Жэшээнь, Улаан-Үдын шубуунай фабрикын шубуушан Т. Р. Чулкова табан жэл соо 8.582 мянган үндэгэ суглуулаа гэхэ гү, али тахяа бүхэнһөө жэлдээ 244 үндэгэ абаһан байна. Сотниковско фабрикын шубуушан К. В. Унагаева 6.009 мянган үндэгэ абаа гэхэ гү, али жэл соо тахяа бүриһөө 242 үндэгэ суглуулһан.

Гэхэтэй хамта үнгэрэгшэ жэлдэ республикамнай бүхы дээрээ гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө дүүргээгүй. Зарим аймагуудта малай гарзалхань олошороо, тоо толгойнь үсөөрөө, илангаяа гахайнуудай тоо ехээр хороо, гүрэндэ худалдагдаһан малай шэгнүүр бага болоо, олонхинь туранхай байгаа. Нилээд олон эхэ мал һубайрна.

Байгша ондо мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэб нёдондо туйлагдаһан хэмжээнһээ нэгэ бага доогуур табигданхай. Гэбэшье, эдэ түсэбүүдые эрид ехээр үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы арга боломжоёо хэрэглэхэ ёһотойбди. Тиигээдшье жэлэй түрүүшын хахадта тариа талхаар дутамаг байгаашье һаа, продукци ехээр абаха баатай болонобди.

Эгээл тиимэһээ энэ жэлэй эхинһээ хойшо һайн эршэ абажа, малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар, гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ, тул түрэсээ һайнаар түлжүүлхэ, малай байжа эдеэлхэ үедэ үнеэдэй һү шэмые эрид ехэдхэхэ шухала.

Тиигэбэшье хаа хаанагүй малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ гэхын аргагүй. Тусхайлбал, «Одон», Загаһатын, Нарһатын совхозуудта, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай, Яруунын аймагай «Дружба» колхозуудта болон бусад зарим ажахынуудта малшадай ажалда хиналта һулатайгаар, эрилтэ багатайгаар хандаһан дээрэһээнь үхэр малынь олоороо тураһан, муудаһан, ашаг шэмээ доошолуулһан байна. Тэдэ малые гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулхань һаа заборитой болонхой.

Адууһа малай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулхын тулада ажалаа һайнаар эмхидхэжэ шададаг жэшээнүүд республика доторнай үсөөн бэшэ. Жэшээнь, Кабанскын аймагай ажахынууд табан жэлэй туршада зуун үнеэн бүриһөө дунда зэргээр жэлдээ 96 тугал түлжүүлбэ. Бүхы малайнь жэлэй эрьесые харахада, тэдэнэй гарзалһаниинь оройдоол 2 процент болоно. Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозууд жэлһээ жэлдэ зуун үнеэн бүриһөө 90-һээ дээшэ тугал түлжүүлдэг. Мүн Сэлэнгын, Тулдуунай совхозууд үнеэдһээ тул олоор абана. Үнеэдые һайнаар, искусственна аргаар үрэжүүлдэг, техник-үрэжүүлэгшэдээр оролдосотой, үнинэй хүдэлдэг хүнүүдэй байһан, зоотехническэ тоо бүридхэл нариинаар табиһан тазартал тул олоор абтадаг.

Гэхэтэй хамта, бүхы дээрээ техник-үрэжүүлэгшэдые нэгэ ажалдань тогтоохо, зүбөөр шэлэн олохо хэрэг үшөөл һайнаар эмхидхэгдэнэгүй. Эбэртэ бодо мал үрэжүүлдэг 370 техник-үрэжүүлэгшэдэй 100 хүниинь оройдоол түрүүшынгээ жэл хүдэлжэ байна. Хонидые үрэжүүлдэг 801 техник-үрэжүүлэгшэдэй аяар 237 хүниинь мийл нэгэ жэл хүдэлнэ.

Зорилго юуб гэхэдэ, адууһа малай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха хэрэгые шадаал һаа ойрын сагта һайжаруулха ёһотойбди.

Бүхы дээрээ колхоз, совхозууд экономическа талаараа муу бэшэ үрэ дүнтэйгөөр жэлые дүүргэбэ. Совхозуудта гарзань зарим тэды хороо, колхозууд сэбэр олзо доход ехээр абаа. Гэбэшье продукциин, илангаяа мал ажалһаа абтадаг продукциин өөрынь үнэ сэн үшөөл ехэ байна. Жэшээнь, урид тоолоһо гаргаһан дүнгэй ёһоор нёдондо Мөөрөөшын совхоздо центнер һүнэйнь өөрынь үнэ сэн 38 түхэригтэ, «Пригородный» совхоздо — 35, Яруунын аймагай «Дружба» колхоздо — 32 түхэригтэ болоо юм. Загаһатын совхоздо үхэрэй мяханайнь центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 213 түхэригтэ болоо. Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо центнер нооһоной өөрынь үнэ сэн 717 түхэригтэ хүрөө. Гаргаша ехэтэйгээр продукци үйлэдбэрилдэг ажахынуудые тоолохо болоо һаа олон.

Мүнөө колхоз, совхозуудта тоосоото суглаануудай болохо саг дүтэлбэ. Хамтын зөөридэ эзэн бусаар хандадаг ябадалтай эрид тэмсэхэ, ажахын-финансова ажал ябуулгые гуримшуулха тушаа тодорхой хэмжээнүүдые абаха [illegible] тэнгэ хүрсаар табигдаха зэргэтэй.

Саашань мал ажалай продуктнуудай шанарые һайжаруулха тушаа элидхэлшэ тогтоо. Нёдондо 8 мянган тонно туранхай үхэр, хониной мяхан гүрэндэ худалдагдаһан байна. Муу шанартай хэды ехэ нооһон, ямар ехэ гашалангир һүн тушаагдана гээшэб?

Нёдондоной декабриин 1-һээ хойшо һү шэнэ ГОСТ-ын гуримаар тушаажа абаха, гашалангир муу, ёһоор шүүгдээгүй, гурбадахи группын һү тушаажа абахагүй гэһэн эрилтэ табигданхай. Мүнөө зарим ажахынуудай һүн муухай байгаад, гэдэргээ бусаагдана. Иимэ юумэнэй болохогүйн тула фермэнүүдтэ ариг сэбэр сахиха, ажалай гурим нарижуулха, тэндэ лабораториин элдэб шухала түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, тэдэниие сэбэр байлгаха саг ерээ. Теэд олонхи фермэнүүдтэ тиимэ юумэн хэгдэнэгүй ха юм.

Газарай үрэжэл һайжаруулха, уһалха ажалтай организацинуудай, «Сельхозтехникын» предприятинүүдэй хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Тэдэмнай хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ бага бэшэ хубитаяа оруулна бшуу. Жэшээнь, «Бурводстрой» трестын Хоринай ПМК-гай коллектив барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ хэмжээсэ табан жэлэй туршада 2,7 дахин дээшэлүүлһэн байна. Табан жэлэй туршада 4,5 мянган гектар газар уһалха уһалууриин система барьяа, ой модо, бургааһа сэбэрлэжэ, 10 мянган гектар шэнэ газар ашаглаа. Өөһэдынгөө хүдэлмэришэдэй байха 3 мянган дүрбэлжэн метр гэр барьяа, 50 һууритай хүүгэдэй саад бодхоогоо. Энэ коллективтэ республика доторнай түрүүшынхиеэ мелиоративна барилгада ороной суута барилгашан Злобиной онол арга нэбтэрүүлэгдэһэн байна.

Тэрэшэлэн Улаан-Үдын ПМК-гай коллектив һайнаар хүдэлжэ, табан жэлэйнгээ даабариие нёдондоной ноябрьда дүүргээ һэн.

Мелиоративна болон уһанай ажахын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ жэлдэ бүри ехэ хүдэлмэри хэхэ зорилготой. Мелиоративна барилгада бүхыдөө 21 миллион түхэриг ашаглагдаха, тэдэ хүдэлмэриие түргэнөөр, һайн шанартайгаар бүтээхэ болоно. Шэнэ газарые саг соонь ашаглажа тушааха, мүн уһанай ажахынуудай организацинуудай хэдэг хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала болоно.

«Бурятсельхозмонтаж» трест табан жэлэй туршада хүдөөдэ оньһожоруулгын 23 миллион түхэригэй ажал бүтээгээ. Эбэртэ бодо малай 170 фермэдэ гэхэ гү, али 7 мянган үхэрэй, 49 мянган гахайн байра оньһожоруулагдаа, 122 тэжээлэй кухни, витаминтай-ногооной гурил гаргаха 16 агрегат, 42 мянган үнеэдые һааха оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо.

Нёдондо республика дотор машина, тракторнуудай техническэ харууһые түсэбэй ёһоор, уридшалан хэхэ тусхай мастер-заһабарилагшадтан отрядууд 46 ажахыда бии болгогдоо. Тэрэ тоодо 16 ажахыда тэрэ хүдэлмэри «Сельхозтехникын» мэргэжэлтэдэй хүсөөр хэгдэхэ юм. Улаан-Үдын аймагай колхоз, совхозууд машина техникэдээ техническэ харууһа хэхэ талаар «Сельхозтехникын» хүдэлмэрилэгшэдтэй һайнаар харилсан хүдэлнэ. Тэрэнэй ашаар 7 ажахын 400 тракторта «Сельхозтехникын» хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр техническэ харууһан хэгдэдэг болонхой.

Гэхэтэй хамта энэ хүдэлмэри хаа хаанагүй һайнаар табигдаагүй. «Сельхозтехникын» аймагуудай олонхи нэгэдэлнүүд машина, тракторнуудта техническэ харууһа хэхэ, малай фермэнүүдтэ тодхогдоһон оньһон түхеэрэлгэнүүдые харууһалжа хүдэлгэхэ талаар мүртэй ажал эмхидхэжэ шаданагүй. Тэдэнэр гансашье техническэ харууһа һайнаар хэхэһээ байха, заһабарилгынгаа хүдэлмэриие муугаар бүтээнэ, колхоз, совхозуудые запасной частьнууд болон заһабарилгын хэрэгсэлнүүдээр таһалгаряагүй хангажа шаданагүй. «Бурятсельхозмонтаж» трестын, мүн «Сельхозтехникын» транспортын ажалые эрид һайжаруулхаар болонхой.

Манай орон дотор үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй зохёохы ажал хүдэлмэриинь туйлалтанууд үндэрөөр сэгнэгдэдэг гээшэ. Табан жэлэй туршада хүдөө ажахымнай олохон түрүүшүүл правительствын дээдэ шагналнууд болон ВДНХ-гай шангуудта, ондоошье һайшаал магтаалда хүртэһэн байна.

1975 оной дүнгөөр аймагуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Хоринай, Хурамхаанай, Хойто-Байгалай аймагуудай ажалшад илажа гараа, мүн Бүхэроссиин социалис мүрысөөнэй дүнгөөр 30 түрүү отделени, бригада, фермэнүүд шагналда хүртөө.

КПСС-эй XXV съездын бэлэдхэлдэ бүрил эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хүдөө ажахыда бии байһан арга боломжонуудые дүүрэнээр ашаглаха, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб, даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ республикынгаа хүдөөгэй ажалшадые партиимнай областной комитет уряална гээд, элидхэлшэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

ЭЛИДХЭ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын хүдөө ажахын түрүү лэй зүблөөндэ хабаадагшад (зүүн гарһаа): Мухар-Шэ аймагай «Искра» колхозой түрүүлэгшэ Социалис А Герой Ефим Васильевич Иванов манай Буряад оро хэр угһаа хойшо хүршэ һуудаг, заншалта ёһоор мүрыс Шэтын областиин Могойтын районой Кировэй нэрэм колхозой түрүүлэгшэ Социалис Ажалай Герой Баль ма Мажиевич Мажиевтай хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фо

ШАНАРАЙ ТҮЛӨ ТЭМСЭХЭБДИ

Партиин Хурамхаанай райкомой нэгэдэхи секр К. Д. ДАГБАЕВ:

Үнгэрһэн табан жэл соо аймагаймнай хүдөө ажахы эли бодо хүгжэн һалбараа, ажалай үндэр амжалтанууд туйлагдаа, ажахын түрүүшүүлшье олошороо. Колхоз, совхозуудай материальна бааза һайжараа. Һүүлэй табан жэл соо манай аймаг 159 трактор, 120 комбайн худалдажа абаа. Сабшалан, тариалан һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Энэ хэрэгтэ 12 миллион түхэриг гаргашалагдаа. 3500 гектар намаг хатаагдаа, 4500 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээ.

Хүдөө ажахын продуктнууд урда жэлнүүдтэ орходоо ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болоо. Жэшээнь, юһэдэхи табан жэлдэ тариа хуряалга наймадахи табан жэлэйхиһээ 17, овощ ургуулга 12 процентээр дээшэлһэн байна.

Гэхэтэй хамта, сабшалан, тариалан һайжаруулгада дутуу дунданууд үшөөл ушарһаар. Мүнөө болотор минеральна үтэгжүүлгэ олон ажахынуудта муугаар хэгдэнэ. Энэ хадаа ажахынуудайшье гэм бэшэ, юуб гэхэдэ, минеральна үтэгжүүлгэ манай аймагта холоһоо асарха баатай болоно. Саашадаа сабшалангай газар бүри ехээр үргэдхэхэ арга боломжо бии. Тэрэниие ерэхэ табан жэлдэ дүүрэн хэрэглэхэ ёһотойбди.

Үнгэрһэн табан жэл соо мал ажал дээрэшье ехэ хубилалтанууд болоо. Һү һаалиин фермэнүүд оньһожоруулагдажа эхилээ. Зүгөөр фермэнүүдые томодхон нэгэдхэхэ талаар ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй хэхэ ажал үшөөл ехэ. Арбадахи табан жэлдэ мал-

шадай дулаан байра
олоор бариха шухала.
хэдэ малай байрануудые
һабарилжа, дулаалхаар,
нэ байрануудые бариха
лоо. Эдэ шухала асу
нууд шэнэ табан жэл
хы дээрээ шиидхэгдэхэ

Һүүлай жэлнүүдтэ
ажахынууд, тэрэ тоодо
дын, Хурамхаанай, Г
совхозууд гүрэнэй түс
дые амжалтатай дүү
болонхой. Ингэжэ мана
маг хүдөө ажахын про
нүүдые гүрэндэ худа
талаар 1975 оной IV к
лай түсэб амжалтатай
гэжэ, республика соо 2
һуури эзэлһэндээ па
обкомой, Министрнүүд
ведэй мүнгэн шанда
һэн байна. Тиихэдэ ай
44 һаалишан, 65 хони
58 механизатор юһэдэх
бан жэлэйнгээ түсэб
һоонь урид дүүргөө һа
магай овощ ургуулагша
мянган центнер ого
эдеэ хуряажа, хоёр
жэлэй түсэб дүүргэһэн

Гэхэтэй хамта, арб
табан жэлдэ хэхэ ажа
бүри ехэ. Газар тариа
зүбөөр, һайнаар хэрэ
үшөөл шаданагүйбди.
ажахын продуктнууд
лэдбэрилгэ улам һайж
ха, малай ашаг шэмэ
лүүлхэ тон шухала
абажа байһан продукти
мнай шанар үшөөл му
даа байһаар. Малай га
ябадал үсөөрүүлхэ хэр
Эдэ бүгэдые ерэхэ таба
дэ усадхаха гээшэ мана
магай ажахынуудай хү
рилэгшэдэй, мэргэжэл
гол зорилго болохо ёһо

ӨӨҺЭДЫМНАЙ ОРОЛДОЛГОҺОО

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхо луговодуудай звеное даагша К. Г. ЯСТРЕБОВ:

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хурдаһаар хүгжөөхэ, илангаяа мал ажалые ашаг үрэтэй болгохо, адууһа малай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ шухала гэжэ партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан проект соо онсолон заагдана.

Энэ бидэнэй ажалда сэхэ хабаатай. Би 1970 онһоо хойшо луговодоор хүдэлнэб. Зүбөөр үтэгжүүлээд, уһалаад, үшөө һайнаар харууһалаад байтаа һаа, ямаршье газарай ургасые эрид дээшэлүүлхэ аргатай гэжэ мэдэхэ болоогдоо.

Манай звеногой цаажа абаһан Заганай сабшалан дээрэһээ урдань гектарай 7—8 центнер ургаса гарадаг һэн. Иимэ газарай ургасые эрид дээшэлүүлхын тула агроном, мелиораторнуудтай хэлсэжэ, тодорхой хэмжээнүүдые хараалаад, түбхын түрүүн хүрьһэнэй дэгүүрхиие зөөлэрүүлхэ, сооложо үтэхээр дискэ, борной, халхууртай каток шэрэһэн, минеральна үтэгжүүлгэ оруулаад, уһалһан байнабди. Эндэмнай шэбхэ гаргаха аргагүй, гүүртэ, отаранууднаа 40 гаран модо холо байдаг сабшалан юм.

Түрүүшын жэлдэ бүхы 175 гектар газарһаа 14 центнер үбһэ абаабди. Удаадахи жэлдэнь гектарай 2 центнер аммиагай селитрэ оруулаад, хоёр дахин уһалхадамнай га бүхэнһөө 27 центнер ургаса гараа. Һүүлэй хоёр жэлдэ сабшалан дээрэ гектарай 2,5—3 центнер минеральна

үтэгжүүлгэ тараагаад,
дахин уһалжа, га бүх
36—43 хүрэтэр центнер
хуряагаабди.

Илангаяа уһалалгы
мо нариинаар сахиха
ехэ шухала. Бидэ сабш
гаа хабар апрелиин 25-
түүшынхеэ уһалхада
рай 1.000—1.100 куб
уһа шэнгээнэбди. Уда
гоонойнь эшын голло
хада, май соо хоёрдо
тарай 300 кубометр уһ
бинабди. Гурбадахяа,
ной буурсаглажа эх
та бүхэнэй 300 кубомет
оруулнабди. Тиихэдэ
лангаа малда гэшхүү
гэжэ ехэтэ оролдоно
наар хорёолнобди. Мү
һыень тараалгахын тула
наһаань эхилжэ сабш
урид тодорхойлнобди.

Бидэ намар үбһэе
жа зөөхэдөө шэгн
шааһан хойноо гол
һээ абанабди. Бэлэдхэ
үбһэнэй центнер бүхэн
түхэриг 10 мүнгэн т
нэ. Абаһан үбһэнэймнай
нер бүхэнэй өөрынь
бусад звенонуудайхиһа
—50 мүнгөөр хямда

Манай колхоздо һ
жэлнүүдтэ газараа һ
үтэгжүүлдэг, уһалдаг
һоной ашаар ургасань
дээшэлээ. Хүдөө ажах
хы продуктнуудые гүр
худалдаха табан жэлэй
үлүүлэн дүүргэгдээ.
шээнь, үнгэрэгшэ таба
лэй эхеэр тариалан, сабш
дээрэ хамта 7 мянган
шэбхэ гаргагдаһан һаа
дондо 14 мянган тонно
дөө.

ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

ГАЗАР—ГОЛ БАЯЛИГНАЙ

Хяагтын аймагай «Родина» колхозой түрүүлэгшэ И. Р. АГАФОНОВ:

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада манай колхозой һаалишад эрхим үрэ дүн туйлажа, Эхэ оронойнгоо жасада өөһэдынгөө хубитые бага бэшээр оруулаабди гэжэ хэлэхэ эрхэтэй байна.

Эдэ жэлнүүдтэ ажахымнай гүрэндэ бүхыдөө 137 мянган центнер тараа, 187,7 центнер хартаабха, 12,5 мянган центнер овощ, 74 мянган центнер һү, 31,9 мянган центнер мяха худалдажа, табан жэлэй түсэбые холо илүүлэн дүүргэбэ. Мүн урдаһаа табан жэлэйхитэй сасуулхада бүхыдөө продукци үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлжэ шадаа.

Нэн түрүүн гол баялиг — газараа бодото эзэн ёһоор эрхилжэ, тэрэнэйнгээ гектар бүриһөө ехэ ургаса абажа шадаһанаймнай ашаар бүхыдөө продукци элбэгээр үйлэдбэрилэгдөө, гүрэндэ ехээр худалдагдаа. Жэшээнь, ганса хахан нёдондо бүхы таряалангай га бүхэнһөө 20,4 центнер орооһон абтаа. Тиигэжэ хамта 124,6 мянган центнер таряан хуряагдаад, 55 мянган центнерынь гүрэндэ худалдагдаа. Хартаабха, овощ, тэжээлэй ургамалнуудайшье бараг һайн ургаса абтаа.

Газарта һайн эзэн хэрэгтэй гэжэ зон хэлсэдэг ааб даа. Манайда таряалан, сабшалангай ёһотойл эзэд, өөһэдынгөө үнэн зүрхэнэй оролдолгоор ямаршье уларилтай жэлдэ үндэр ургаса абадаг бригада, звенонууд олон. Нёдондо хоёрдохи отделениин таряашад (эрхилэгшэнь С. К. Степанов, тракторна бригадирынь С. И. Капустин) гектар бүриһөө 25 центнер таряа хуряагаа юм. Үнинэй хартаабхашан А. П. Верёвкиной звено 24 гектар газарай га бүхэнһөө 216 центнер ургаса абаа. Кукурузашан Г. Н. Дампилов 200 гаран гектар газарай га бүхэнһөө 350 центнер ногоон намаа ургуулба. А. Н. Яковлевагай даадаг звеногой огородшод га бүхэнһөө 571 центнер овощ суглуулаа.

Имэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа олон. Газараа эзэн ёһоор эдлэхын хажуугаар, бүхы машина, техникээ дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэжэ, ямаршье ажал хэхэдээ үдэр бүриин даабарине эрхим шанартайгаар, үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ булта оролдоходоол үйлэдбэреэ ашаг ехэтэйгээр хүгжөөнэ, олзо доход элбэгээр оруулна гээшэбди. Таряан ажалаа һайнаар эрхилжэ, бүхы ургамалнуудай үндэр баян ургаса абахадамнай, мал ажалай бүхы һалбаришье урагшатай хүгжөөгдэнэ. Колхоз дотор зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абаһан хонишод, үнеэн бүриһөө жэлдээ 2.500—3000 килограмм һү haaһан һаалишад улам олошорно.

Гэхэтэй хамта туйлаһанаараа һанаагаа амарха үндэһэн үгы. Газарай гектар бүхэнһөө бүрил ехэ продукци гаргаша багатайгаар абахын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди. Бүхы үйлэдбэреэ улам ашаг үрэ ехэтэй болгохо байнабди. 900 гектар газар, тэрэ тоодо 330 гектар һайжаруулагдаһан бэлшээри уһалха Үбэр-Хэрээтын системэ бариха, тэрэнһээ уламжалан, 600 үнеэдэй шэнэ комплекс, томо байра түхеэрхэ болонобди. Саашадаа орооһо тариаанай, хартаабхын үрэһэ бүри элбэгээр ургуулжа, ажахынуудые һайнаар хангаха зэргэтэйбди.

3000-да ХҮРГЭХЭБ

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Н. Б. БУДАЕВА:

Би юһэдэхи табан жэлэй хубиингаа түсэб 1975 оной июль һарада дүүргээ һэм. Тиихэдэ минии нүхэд Т. Сабирова, В. Серебренникова, С. С. Цоктуева гэгшэд өөһэдынгөө түсэбүүдые 1974 ондо амжалтатай дүүргэһэн юм.

Арбадахи табан жэлдэшье манай колхозой һаалишад ехэ амжалтануудые туйлахаар бэеэ зэһэнхэй. Зүгөөр манай үдэр бүриин ажалда ушардаг дутуу дундануд түсэбэй дүүргэлтэдэ ехэ һаад татаха байна. Жэшээнь, би табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргээшье һаа, һүүлшын жэлдэ ехэ һү haажа шадаагүйб. Илангаяа зуниинь тон бага һүн haагдаа. Ушар юуб гэхэдэ, үхэр адуулагшад муу хүдэлөө. Үнеэдые бэлшээридэнь орой гаргаад, эртэ оруулха, үгышье һаа, саг болзор сооһо асархагүй ябадал дайралдадаг байгаа. Хоёрдохёор, һаалишадай дуталдаһанһаа боложо, олон үнеэд эзэгүй үлөө. Тэдээнние хубаажа, haaxa ушар гарана ха юм. Гурбадахяар, тэжээл ехэ дуталдадаг байгаа. Имэ шалтагаануудһаа боложо, бусадшье нүхэдни бага һү haaraa. Тиимэһээ, арбадахи табан жэлдэ малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэел гэһэн эрилтэ табинаб. Мүнөө үедэ колхоздо малда эдюулхэ граммшье силос байхагүй. Культурна бэлшээришьегүйбди. Гэхэтэй хамта, манай колхоз таряан ажалай томохон ажахы гэжэ тоологдодог. Һаалишадай хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэри дүүрэн оньһожоруулагдахаар болоо. Энэ хүдэлмэри манай колхоздо һүүлээр ябуулагдана. Эдэ дутуу дундануд шэнэ табан жэлдэ садхагдаха бэзэ гэжэ найдагдана. Өөр тухайгаа хоёр үгөөр хэлэхэдэ иимэ: би мүнөө түрүүшынхеэ тугаллаха 19 гунжа абаад, хүдэлжэ байнаб. Түрүүшын жэл үнеэн бүриһөө 1900 килограмм һү haaxa уялга абанхайб. Тиихын тула гунжадаа мүнөөнһөө бэлдэнэ гээшэб. Арбадахи табан жэлэй түгэсэхэ багаар үнеэн бүриһөө 3000 килограмм һү haадаг болоод байхаб. Энэ хадаа минии холын хараагай түсэб гээшэ.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад зураг дээрэ (зүүн гарһаа) — Сэлэнгын совхозой суута һаалишан Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина. Хяагтын аймагай «Родина» колхозой ахамад агроном Ф. С. Вороно.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

САБШАЛАНДА ЭЗЭН ХЭРЭГТЭЙ

Хоринн аймагай Хүрбын совхозой сабшалан һайжаруулха бригадын бригадир А. В. ЛИТВИНЕНКО:

Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болоогүй һаа, адууһа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын аргагүй гэжэ бултанда мэдээжэ.

Энээнние һайн ойлгожо, манай совхозойхид һүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа сабшалан һайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг болоо. Тиигэжэ гурба-дүрбэн жэлэй саада тээ манай бригадада 530 гектар тон муу ургасатай, үнинэй орхигдошоһон, ехэнхидээ бургааһа, бороложо ургашаһан, зарим тээгүүрээ болдог, намаг болошоһон газар даалгаа юм. Түрүүшын хоёр жэлдэ 230 гектар газарайнь бургааһа хуу сэбэрлээд, хахалаад, тэгшэлээд, олон жэлэй ногоо таряабди. Нёдондо үшөө 113 гектар газарай хүрьһэн үндэһөөрөө һайжаруулагдаа.

Тиигэжэ мүнөө 343 гектар һайжаруулагдаһан (230 гектартань олон жэлэй ногоон ургана) сабшалантай болообди. Хэрбээ урдань тэндэһээ жэлдээ минил 600—700 центнер үбһэн абтадаг һаа, нёдондо бүхыдөө 6288 центнер үбһэн хуряагдаа. Саашадаа ногоо тарихаар үшөө 105 гектар газарта бургааһа шугы сэбэрлэгдээд байна. Ондоогоор хэлэбэл, арбадахи табан жэлдэ бүхы 530 гектар сабшалангаа хуу олон жэлэй ногооной ургадаг газар болгохобди.

Бригададамнай 10 трактор бии. Тэдэнэй нэгэниинь С-100, үшөө гурбаниинь гусеничнэ, бэшэниинь колесно трактор юм. Тиигэбэшье газар элдүүрилхэ техникэ дуталдана. Мүнөө «Бурводстрой» трестынхид ехэ хүдэлмэритэй газарые ашаглажа үгэхөөр хэлсээ хэдэг, жэжэ божо хүдэлмэрине ашаг үрэгүй гээд, тоодоггүй. Харин тусхай техникэтэй һаа, бидэ тиимэ багахан газарнуудые өөһэдынгөө хүсөөр ашаглажа байха һэмди. Энэ өөһэдтэмнай ашагтай, гүрэндэшье туһатай байха бэлэй.

ЗВЕНО БОЛОЖО АЖАЛЛАХАДА ҺАЙН

Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой ажахын тööсоото звеное даагша А. А. ШЕРГИН:

Колхознай гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха түсэбөө жэл бүри амжалтатайгаар дүүргэдэг. Эндэ механизаторнуудай хүдэлмэриин эмхидхэлые хубилгаһанай аша үрэ ехэ [illegible] һанагдана.

Манай колхоздо ороoһо таряа ургуулха 5 звено, хартаабхашадай 5, овощ ургуулагшадай 4 звено эмхидхэгдэнхэй. Минии даадаг звено эгээн түрүүн — 1971 ондо байгуулагдаһан юм. Түрүүшээр хүдэлмэримнай тиимэ урагшатайгаар ябажа үгөөгүй һэн. Тиихэдэнь би өөрөө Шэтын область ошожо, ажахын тööсоото звенонуудай дүй дүршэлтэй танилсажа ерээ һэм. 1972 ондо түрүүшын амжалта туйлагдаһан юм. Гектарһаа 18 центнер таряа ургуулжа, түсэбөө 108 процент дүүргээ һэмди. Тиигэжэ звеногойнгоо хэрэгтэ этигэжэ захалһан байнабди.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада ороoһо таряа абаха түсэбөө 133 процент дүүргээбди. Жэлдээ дунда зэргээр гектар бүриһөө 15,9 центнер ургаса абаха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 19,8 центнертэ хүргөөбди.

Звеномнай жэл бүри ороoһо таряа абаха, ажалай түлөөһэ үгэхэ талаар колхозтоёо тусхай договор баталдаг гуримтай. Договороор хараалһан ургасаяа абажа шадаа һаамнай, ажалай түлөөһэн 25 процентээр дээшэлдэг. Түсэбһөө үлүү абтаһан продукциин сэнгэй 15 процентнь звенодо нэмэлтэ түлөөһэн боложо үгтэдэг. Мүн түсэбһөө үлүү абтаһан ороoһо таряанай 20 процентнь звеногой гэшүүдтэ түлөөһэгүйгөөр үгтэдэг юм.

Мүнөө үедэ звенодоо тоо бүридхэгшые баринагүйбди. Звеномнай нарядгүйгөөр хүдэлнэ. Хүнүүдэй ажалдаа гараһыень би өөрөө гэмдэглээд байдагби.

Шэнэ табан жэлдэ ургасаяа бүри дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэйбди. Тиихэдэмнай ургаса ехэтэй, айрадаггүй, унадаггүй сортын таряанай үрэһэн хэрэгтэй. Теэд мүнөө дээрээ тиимэ сортын таряан байхагүй.

Мүн үбһэ ногооной, корнеплодуудай, кукурузын ургаса үшөөл бирагүй байһаар. Горох-обёосой холисошье һайнаар ургуулагданагүй. Үбһэн тиимэ һайн шанартайгаар абтанагүй. Сенаж зүбөөр дарагдажа шадагданагүй. Саашадаа сенаж дараха тусхай башни баридаг болоо һаа һайн бэлэй.

Хойшодоо таряалангаа үргэдхэхын тула ой модо сэбэрлэхэ хэрэгтэй. Шэнэ табан жэлдэ 1.000 гектар ой модо сэбэрлэжэ, таряалан болгохобди. Тиимэһээ хүсэ ехэтэй тракторнууд хэрэгтэй.

ҮЙЛЭДБЭРИИН БААЗА БЭХИЖҮҮЛХЭЭР

Бэшүүрэй аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлые эрхилэгшэ Ю. М. ПРАДЕД:

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бэелүүлхэ хэрэгтэ манай нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй хубита бии. Оньһожоруулагдамал отрядаймнай хүсөөр 1975 ондо 700 гектар, табан жэлдэ 3.400 гектар шэнэ газар ашаглалгада оруулагдаа. Нёдондо 34 мянган тонно наг шэбхэ, 28 мянган тонно ороoһо, силосэй ногоон зөөгдөө.

Манай отделениин хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ мүрысөө республика дотороо үүсхэжэ, нилээд амжалта туйлаа. Тиигэжэ табан жэлэйнгээ түсэб 1975 оной октябрь һарада дүүргээ һэн.

Отделениимнай таряашад, малшадта али болохоор туһалха гэжэ оролдоно. Автомашинануудые, фермэнүүдэй түхеэрэлгэнүүдые техническэ талаар харууһалха пунктнуудые түхеэрэнхэй. Химическэ аргаар буртаг ногоонтой тэмсэнэ, минеральна үтэгжүүлгэ, илангаяа аммиачна уһа хүрьлэлдэ оруулха хүдэлмэридэ хабаадана. Хабартаа аммиачна уһа 2 мянган гектарта оруулагдаа һэн.

Манай туһаламжаар нёдондо ороoһо сэбэрлэхэ, хатааха оньһожоруулагдамал 1 пункт, табан жэлэй туршада 14 имэ пункт түхеэрэгдээ.

Мүнөө үедэ техникэ хабарай тарилгада бэлдэхэ хүдэлмэри хурданаар ябуулагдана. Һүүлэй мэдээгээр 70 трактор заһабарилаад байнабди. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ ороходоо, тракторнуудые заһабарилха түсэбые мартын 20 хүрэтэр дүүргэхэ, түсэбһөө үлүү 10 трактор заһабарилха уялга абаа һэмди. Энээнээ заабол дүүргэхэбди.

Теэд хүдэлмэридэмнай дутагдалнууд олон. Ажахынуудаа хэрэгтэй запчастяар хангажа шаданагүйбди. Малай фермэнүүдтэхи түхеэрэлгэнүүдые һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ эрилтэ мууса дүүргэгдэнэ. Илангаяа электрын elшэ хүсөөр үнеэ haaxa түхеэрэлгэнүүд жэгдэ һайнаар хүдэлгэгдэнэгүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудаа усадхаха гэхэдэмнай үйлэдбэриимнай бааза һула байна. Илангаяа хуушан частьнуудые һэльбэн шэнэлхэ талаар хүсэгүйдэнэбди. Энэ талаар Шэнэ-Бэрээнэй завод ехэ юумэ хэхэ аргатай байгаад, мүнөө тэрэ заһабарилгын хэрэгһээ хулжанхай.

Отделениимнай мастерской хуушараа, баригдаһаар гушаад жэл болоо. Энэ бишыхан байра соо гушаад трактор оруулжа, заһабарилха баатай болонобди. Шэнэ мастерской баригдажа захалһан аад, Бэшүүрэй ПМК-гай гэмээр табан жэлдэ унжагайрна. Энэ мастерскойгоо түргэнөөр барижа дүүргээгүй һаа, заһабарилгын хүдэлмэрие мүнөө үеын эрилтэдэ хүргэхэнь бэрхэтэй.

ТАБА МИЛЛИОН ХОНИДТОЙ БОЛОХОБДИ

Шэтын облгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо, Социалис Ажалай Герой А. И. ПОЛИВИН:

Маанад—хүршэнэрэй хоорондохи заншалта мүрысөөндэ илажа гараһантайтнай амаршалжа, хүдөө ажахын түрүүшүүлые, Буряадай бүхы ажалшадые Шэтын областиинхидай зүгһөө амаршалхыем зүбшөөгыт.

Заншалта мүрысөөмнай үргэлжэлүүлэгдэжэ, партиин XXV съездын урда тээ шэнэ эршэтэйгөөр бурьялха байһанынь элитэ.

Юһэдэхи табан жэлдэ областьмнай хүдөө ажахыдаа үшөөл һанаһанда хүрэмэ үрэ дүн туйлажа шадаагүй. Горитойхон хартаабха, овощ үндэгэ дутуу үгөө. Үйлэдбэрине бүхыдэнь хүгжөөхэ хэмжээн хараалагдаһандаа үшөөл хүргэгдэжэ шадагдаагүй.

Гэбэшье танайхидал адли, манайшье областьдо гайхамшагтан бэрхэ, ажалай ёһоной баатарнууд олон ааб даа. Хэдэн зуун хонишод, механизаторнууд табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэнхэй. Манай делегациин гэшүүн, танай айлшан, Социалис Ажалай Герой Б. М. Мажиевай олон жэлдэ хүтэлбэрилдэг Кировэй нэрэмжэтэ колхоз бүхы округ, область соо суутай ажахы юм. Имэ түрүү ажахынуудые, тэдэниие хүтэлбэрилжэ байһан шадамар бэрхэ эмхидхэлшэдые тоолохо болоо һаа, олон.

Манай областиин хүдөө ажахын гол һалбари—хониин ажал болоно. Мүнөө колхоз, совхозуудтамнай 4,3 миллион үлүүтэй хонид үсхэбэрилэгдэнэ. Шэнэ табан жэлдэ хониня һүрэгые 5,3 миллиондо хүргэхэ зорилго табигдана.

Энэмнай хүнгэн бэшэ зорилго байһаниинь элитэ. Торголиг ноoһо, тарган мяха улам ехээр абадаг болохын тула хониин һүрэг үсхэбэрилгын ажалай эмхидхэлые үндэһөөрнь хубилгаха, энэ һалбарине промышленна үндэһэ һуурида табиха зорилготойбди. Нэн түрүүн хониня ажалаи томо, томо комплекснуудые эмхидхэжэ, тэндэхи гол хүдэлмэрине оньһожоруулха, илангаяа үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэдэг болохо зэргэтэйбди. Хонидто эдюулхын тула обёос, кукуруза ехээр тарижа, һайнаар ургуулха шухала байна. Тиимэһээ мүнөө область дотор обёосой тарилга 500 мянган гектар хүрэтэр үргэдхэгдөө. Сабшалан, бэлшээриин ургасые эрид дээшэлүүлхэ, үбһэ, ногооной шанарые һайжаруулхын тула олон жэлэй ногоо ехээр тариха, тэрэнэй үрэһэ хүрэнгые элбэгээр суглуулжа абадаг болохо ёһотойбди.

Эгээл энэ үбэлжэлгын тон харюусалгатай үедэ областиин хонишод бүхы хониин һүрэгөө дулаан хотон соо, зөөлэн, хуурай дэбдихэр дээрэ хонуулжа, хаһа сагтань садатар уһалаад, оролдосотойгоор адуулан, тобир тарганаар, гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулха, түл түрэсыень һайнаар абахын түлөө тэмсэнэ.

ХУБИЛГАХААР БОЛОО

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой ахамад агроном И. М. КОЗЛОВ:

Манай колхозой бүхы механизаторнуудай, таряашадай оролдосотон һайнаар ажаллаһанай ашаар ороoһо, таряа, хартаабха, овощ ургуулха, тэдэниие гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб [illegible] дүүргэгдөө. 1975 [illegible] гектар бүриһөө 18,9 центнер гэхэ гү, али бүхыдөө 114.548 центнер таряан [illegible]. Тэрэнэйнгээ 55 мянган центнерыень түрэнэй [illegible] оруулаабди. Имэ [illegible] ургаса манай колхозой [illegible] абтаагүй юм.

Колхоздомнай дүршэл [illegible] механизаторнууд, бригадирнууд олон. Тэдэнэй оролдолгоор имэ ургаса абтаа гээшэ.

Теэд таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдээ гэхын аргагүй. Наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ үшөөл хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй. Элдэб буртаг үбһэ ногоондо дарагдадаг поли бии.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, таряалангаа зүбөөр хубаарилжа, зохид севооборотой боложо шадаагүй байнабди. Энээнэй уршагһаа ороoһото ургамалнуудые нэгэ газартаа 4—5 жэл тариха баатай болоoгдоно. Энэ ушарта минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ гэхэдэ, тэрэ дуталдана. Сэбэр паар бүхы хахалагдадаг газарай-мнай оройдоо 8 процентнь болоно. Харин ядахын сагта 16 процент сэбэр паартай байха һэмди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ горох тарижа захалаабди. Нёдондо 300 гектар тариhан байбал, 1976 ондо тэрэнээ 700 гектарта хүргэхэбди. Теэд горох хуряаха зохид машина, комбайн байхагүй. Энэ талаар ядалданабди.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ нёдондоной-хиһоо дутуугүй баян ургаса абаха талаар бүхы юумэн хэгдэжэ байна. 400 гектар намарай паарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагданхай. Бүхы үрэһэ хүрэнгэмнай сэбэрлэгдэжэ, тарилгын эрхим шанарта хүргэгдэнхэй. Үрэһэмнай бүхыдөө сортовой, 3-дахи репродукциин хэмжээнһээ доогуур үрэһэн хэрэглэгдэдэггүй. Трактор, машинанууд түлэг заһабарилагдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад: (зүүн гарһаа) Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхозой тракторна бригадын бригадир М. Я. Бухольцев, ВДНХ-гай Главна комитедэй шагнал — хүндэлэлэй диплом, «Москвич-408» автомашинада хүртэһэн, таряа хуряалгын чемпион, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой комбайнер Н. Ц. Гармажапов, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхозой ахамад агроном В. В. Шайдуров, «Бурсельмонтаж» трестын нэгэдэхи ПМК-гай хабсаргагшадай бригадын бригадир В. П. Чижевский, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой бэрхэ комбайнер А. А. Метёлкин.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

УҺАЛАЛГЫН АШААР

Загарайн аймагай уһалууриин системэнүүдэй управлениин начальник К. А. УЛАНОВ:

Юһэдэхи табан жэлэй туршада аймагай ажахынуудта уһалагдадаг газарые үргэдхэхэ, гол горхонууд дээрэ шэнэ хаалта бариха, һубаг ханаабуудые татаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Бүхыдөө 3700 гектар таряалан, сабшалан уһалуулха хамта 2,3 миллион түхэригэй уһалууриин системэнүүд баригдаа.

Тэрэшэлэн уһалхын хажуугаар тэндэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ урданайхиһаа һураггүй ехээр оруулагдаа. Табан жэл соо 4700 тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 40 мянган тонно шэбхэ уһалагдадаг газарта тараагдаа.

Нёдондо «Гигант» колхоз суута таряашан Киселевой участок гэдэг 234 гектар газарые уһалаад, үтэгжүүлээд, га бүхэнһөөнь 21 центнер шэниисэ абаа. Эндэ хажуудань байһан уһалагдадаггүй добо газарһаа гектарай 8—9 центнер ургаса гараа юм. Тиигээд уһалагдадаг газар дээрэһээ абтаһан ороoһоной центнерэй өөрынь үнэ сэн добо газарайхиһаа үшөө хямда, оройдоол 5 түхэриг үлүүтэй болоо.

Гансал газараа һайнаар уһалһанай ашаар гандуушаг уларилтай жэлдэшье олохон луговодууд һүүлэй үедэ тогтууритай баян ургаса хуряана. Тусхайлбал, Эрхирэгэй совхоздо үнинэй луговод нүхэр Манжуев урдань гектарай 7—8 центнер үбһэнэй гарадаг газарые хоёр жэл соо һайнаар уһалжа, үтэгжүүлжэ, тэндэһээ гектарай 28—30 центнер үбһэ абадаг болоо. Уһалһанайл ашаар луговодууд нүхэд Банзаргашеев (Эрхирэгэй совхоз), Цыренжапов (Онохойн совхоз) гэгшэд га бүхэнһөө 34—35 центнер үбһэ хуряана.

Аймагай үйлэдбэриин түрүүшүүлэй һаяхан болоһон суглаан дээрэ таряалан, сабшалан уһалха, уһалууриин хаалта, һубаг ханаабуудые, уһалууриин оньһон техникэ, түхеэрэлгэнүүдые тон зүбөөр ашагладаг болохо тушаа ехэ анхарал хандуулагдаа. Энэ жэлдэ аймаг дотор уһалагдадаг таряалангай га бүхэнһөө 16 центнерһээ бага бэшэ таряа, 200 центнер овощ, 120 центнер хартаабха, сабшалангай га бүхэнһөө 16—18 центнер үбһэ хуряаха, кукуруза, куузику бүри ехээр абаха зорилго табигдаа. Имэ ургаса абахын тула таряалан, сабшалан хабар-зунай үедэ 3-һаа үсөөн бэшэ дахин уһалагдаха, огородой газарые 10 дахин уһалха шухала болоно.

Гэбэшье аймаг дотор мүнөө байһан 100 гаран бүлүүр станци, ондоошье оньһон техникын хаһа сагтаа ёһоор заһабарилагдадаггүй дээрэһээнь хабартаа газар саг соогоо уһалагданагүй. Тиимэһээ эдэ техникые заатагүй нэгэ газарта — «Сельхозтехникын» мастерскойнуудта заһабарилдаг болоо һаа, дээрэ. Хоёрдохёор, Онохойн «Дружба», Эрхирэгэй совхозуудта газар түлэг уһалха үедэ гол горходойнь уһан таһалдашадаг. Тэндэ тусхай ехэ сөөрэм тогтоохо саг ерээ.

ОНЬҺОЖОРУУЛГАДА—ЕХЭ АНХАРАЛ

Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой ахамад зоотехник А. А. ДЕНИСОВА:

Партиин XXV съездэ зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн проект дотор юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ, Эхэ оронаймнай саашадаа хүгжэхэ ехэ программа хараалагдаһан байна. Энэ проектые манай колхозниидууд халуунаар дэмжэжэ, ажалаа улам һайжаруулха гэжэ оролдоно.

Үнгэрһэн табан жэлдэ колхознай гүрэндэ газар таряалангай, мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэбөө урагшатайгаар дүүргэжэ, түсэбһөө үлүү нилээд ехэ продукци тушааһан байна. Мүнөө үедэ колхозоймнай гэшүүд түрэл партиингаа XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо, арбадахи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатай бэелүүлхээр тэмсэжэ байна. Илангаяа үйлэдбэриингөө ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ анхарна.

Манай колхоз нийслэл хотодо дүтэ байдаг хадаа городой зониие һүөөр хангаха хэрэгтэ хабаадана. Тиимэһээ һү һаалиин фермые промышленна һуури дээрэ гаргаха, үнеэдээ тэжээлээр, һайн байраар хангаха шухала. Колхознай бэлшээреэр муу, һайжаруулагдаһаншье бэлшээри байхагүй. Энэ ушарта үнеэдые түхэреэн жэлэй туршада газаа барижа эдеэлүүлхэ асуудал хаража үзэхөөр болоо.

Партиин ЦК-гай проект дотор малай фермэнүүдэй хүдэлмэрие хүсэдөөр оньһожоруулха зорилго табигдана. Теэд мүнөө дээрээ энэ шухала хэрэг мууса шиидхэгдэнэ. Манай колхоздо һү һаалиин комплекс дүрбэдэхи жэлээ баригдажа байна. Тэрэниие түргөөр ашаглалгада оруулбал, һаалишан бүхэн зуун үнеэ даажа абаха һэн.

Зүгөөр «Межколхозстрой» нэгэдэлэй барилгашадай энэ байрые хэзээ дүүргэхэнь мэдэгдэнэгүй. Тиимэһээ бидэнэр хуушан байраа һэльбэн заһабарилжа, тэндээ элдэб оньһожоруулга тодхожо, һаалишан бүхэндөө 50 үнеэ даалгажа эхилээбди. Тиин эндэ түхеэрэлгэнүүдые тодхогшод утаа харюусалгагүйгөөр хандана. Машинаар һаагдаһан һү хэмжэхэ түхеэрэлгэ хүдэлнэгүй.

Юрэдөө манай республикын эрдэмтэд үйлэдбэритэй холбоо багатай, тэдэнэрэй туһаламжые бидэ харанагүйбди. Мал олоорoo гарзална, һубайрна, продукциин өөрынь үнэ сэн ехэ. Теэд энээнэй ушар шалтагаание шэнжэлжэ, ажахынуудта юу хэхыень эрдэмтэд дурадхахаар байгаа. Тиимэ юумэн байхагүй.

ОЛОН ХУРЬГАД АБТАХА

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хониной фермые даагша А. Х. РАДНАЕВ:

Манай колхозой малай тоо толгой олошороо. Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Эндэ миниишье эрхилдэг хониной фермын коллективэй хубита ехэ оролсоһон байха. Манай фермэ 14 отараһаа бүридэнэ. Тэрэ тоодо эхэ хонидой долоон отара бии. Үнгэрһэн табан жэл соо эдэ отарануудта дунда зэргээр зуун эхэ хонин бүриһөө 95 хурьган абтаһан байна. Һүүлшын табан жэл соо һэтэ зуунһаа дээшэ хурьгад тэжээгдээ. Энэ хадаа манай бүхы хонишодой оролдосо, аша ехэтэй хүдэлһые гэршэлнэ гээшэ. Тиихэдэ колхозоймнай түрүү хонишод [illegible] Раднаева, Р. Б. Содбоева, Б. Б. Раднаева, Б. К. Эрдынеева, [illegible] М. Бадмаевагай эрхилдэг комсомол-залуушуулай бригада ноoһо хайшалха, хурьга абаха, шэгнүүр нэмээхэ юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Түлгэ хони харууһалдаг Д-Н. Б. Сундуев табан жэл соо нэгэшье хониной гарза хээгүй.

Манай фермын коллектив малдаа бардам хүрэхэ тэжээл жэлһээ жэлдэ өөһэдөө бэлэдхэдэг юм. Гэбэшье, мүнөө үедэ ганса үбһөөр холо ошохогүй байгдана. Тиимэһээ талха тариaнай зүйлнүүдһээ бүридэһэн тэжээл ехэ хэрэгтэй болоно. Зүгөөр энэ үнэтэ тэжээл манда тон багаар үгтэнэ. Хоёрдохёор, ехэнхи сабшаламнай үертэ абтадаг. Энээнние усадхаха талаар ханааб, һубаг татагдадаг гээшэ. Гэбэшье тус хүдэлмэри ехэ аалияар ябуулагдана.

Манай фермын коллектив 1976 ондо ажалай үндэр амжалта туйлахаар шиидээ.

МАЛАЙ ҮҮЛТЭР ҺАЙЖАРУУЛХА ШУХАЛА

Республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо, племпредприятинуудай нэгэдэлэй начальник Ж. И. ГРОМОВ:

Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан проект дотор адууһа малай үүлтэр һайжаруулха, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Энэ талаар манай республика доторшье горитой хүдэлмэри хэгдэнэ. Һү шэмэ ехэтэй үүлтэрэй үнеэдые, мяхалиг үхэр, нарин ноoһотой хони, үүлтэртэ морндые үсхэбэрилдэг хори гаран ажахы байгуулагданхай. Тиигэжэ һайн үүлтэрэй мал республика дотор олоор худалдагдадаг болоо, бусад областьнуудһаа асарагдана.

«Байкал» племхоздо нёдондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 4.615 килограмм һүн һаагдаһан байна. Зарим үнеэдһээ 8.871—8.900 килограмм һүн абтана.

Борьёогой, Сэлэнгын совхозуудай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо, бусад ажахыда жэлдээ дунда зэргээр хонин бүриһөө 4—5 килограмм ноoһо абадаг отаранууд олон.

Жэл ерэхэ бүри искусственна аргаар үрэжүүлэгдэдэг малай тоо олошорно. Тиигэбэшье малай үүлтэр һайжаруулха хэрэг мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэнэгүй. Фермэнүүдтэ зоотехническэ тоо бүридхэл һула, тэндэ ариг сэбэрые сахилга хангалтагүй байна. Олон мал һубайрна, искусственна үрэжүүлгын пунктын биишье һаа, фермэнүүдтэ бухануud байдаг.

Малай ашаг шэмэ тодорхойлхо хүдэлмэри жэл бүри хэгдэдэгшье һаа, тэрэнэй дүнгүүдые харалсажа, гүүртэ, отарануудые бүридхэхэ эрилтэ олон газарта баримталагданагүй.

Үүлтэртэ фермэнүүдтэ 5 мянгаад үнеэд бии. Эдэ малые һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ арга хаа хаанагүй бии. Теэд энээндэ анхарагдадаггүй дээрэһээ 1975 ондо эдэ фермэнүүдэй үнеэн бүриһөө урда жэлэйхиһээ 46 килограмм һүн багаар һаагдаһан байха юм.

Саашадаа ашаг шэмэ ехэтэй мал үдхэхын тула эмэ хашараг, гунжадые һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Теэд мүнөө үедэ олохон аймагуудта 20 һаратай эмэ хашарагууд үрэжүүлхээр шэгнүүртэ хүрэдэггүй байна. Мүн эмэ түлгэнүүдые харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэ анхархаар.

Мүнөө үедэ олон газарта һү һаалиин томо комплекснууд бүтээгдэжэ байнхай. Эдэ фермэнүүдтэ байлгаха һайн үүлтэрэй мал хэрэгтэй. Энээнние мартажа болохогүй.

Элдэб олон шалтагаан дээрэһээ олон мал һубайрна.

ШЭНЭ ПАСПОРТНУУД БАРЮУЛАГДАНА

Энэ жэлэй эхинһээ СССР-эй эрхэтэдтэ шэнэ түхэлэй паспортнууд барюулагдажа эхилбэ

Энэ харюусалгатай хэрэгтэ Яруунын аймагай Соведэй гүйсэдкомой милициин таһагай дэргэдэхи паспортын столой хүдэлмэрилэгшэд эртээнһээ бэлдэжэ эхилһэн байна Тиигэжэ январиин 5-һаа шэнэ түхэлэй паспортнууд эрхэтэдтэ барюулагдажа эхилбэ. Шэнэ түхэлэй паспортнууд эгээл түрүүлэн Советскэ Союзай Герой Иван Михайлович Котовто, Нарһатын совхозой үнинэй хонишон Ленинэй орденто Даба Гармаевич Цыбиков болон бусад нэрэ хүндэтэй хүнүүдтэ барюулагдаа.

— Һаяхан арбан зургаа хүрэһэн залуушуулда, ажалай ударнигуудта, арадай һунгамалнууд-депутадуудта шэнэ түхэлэй паспортнууд баярай оршон байдалда барюулагдаха байна. Яруунa нютагта алдар габьяатай хүнүүд олон. Тэдэнэй тоодо Социалис Ажалай Геройнууд — Үдэ-Витимэй экспедициин геолог Р. С. Тарасова, уран зохёолшо Ц. Н. Номтоев, Яруунын совхозой һаалишад: СССР-эй Верховно Соведэй депутат М. Ж. Батомункуева, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд Нарһатын совхозой һаалишан Ц-Д. Ж. Гурожапова, «Дружба» колхозой тракторист И. Г. Белоусов, солото ажалайнгаа түлөө гүрэн түрын орден, медальнуудта хүртэһэн «Коммунизм» колхозой хонишод Д. Ч. Цыбенова, Ц-Д. А. Дагбаев болон бусадай нэрые нэрлэмээр. Мүн паспортынгаа болзорые һунааха болоһон хүнүүдтэ шэнэ паспорт үгэжэ эхилээ, — гэжэ Яруунын паспортын столой начальник, милициин ахалагша лейтенант Буда Эрдынеевич Цыбикжапов хөөрэнэ.

Ямар сомоной, сельскэ Соведэй газар дээрэ ажаһуугшадта шэнэ паспорт барюулхаб гэһэн тусхай график табигданхай. Энээнэй ёһоор шэнэ паспортнууд барюулагдаха юм.

манай корр.

Улаан-Үдын 40-дэхи һургуулиин багшанарта баяр ёһололой оршон байдалда шэнэ түхэлэй паспорт һаяхан барюулагдаа. Энэ һургуулида арбаад жэлэй хугасаада хүдэлжэ, коллектив соогоо хүндэтэй болоһон физикын багша Роза Бадмаевна Мункоева паспорт абаба. Дүршэл ехэтэй энэ багша һурагшадые хүмүүжүүлхэ, һургаха хэрэгтэ эрхимүүдэй зэргэдэ ябалсана.

Тус һургуулиин директор, Октябрьска райсоведэй депутат С. Е. Злобин багша Р. Б. Мункоевада шэнэ паспорт барюулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Б. Мункоева (баруун гарһаа гурбадахи) шэнэ паспортаа нүхэдтөө харуулжа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ДОКУМЕНТДЭЭ ГАМТАЙГААР ХАНДАЯ!

Орон доторнай паспортын гурим нарижуулан һайжаруулагдажа, хүн зондо шэнэ паспорт үгтэжэ эхилэнхэй. Шэнэ паспорт абаһан совет эрхэтэн тэрэнээ нягта наринаар абажа ябаха уялгатай. Паспортын дүрим сахилгын харюусалга дээшэлүүлэгдээ.

Гэбэшье зарим хүнүүд энэ шухала документдэ хайша хэрэгээр хандажа, үгы болгодог, һаланаар абажа ябадаг ушар дайралдадаг. Зарим нэгэн паспортаяа блокнот шэнгеэр хэрэглэжэ, дээгүүрнь элдэб юумэ бэшэжэрхидэг.

Иимэ ушарнууд манай Улаан-Үдэдэшье үсөөн бэшэ дайралдадаг. Жэшээлхэдэ, хладокомбинадай жолоошон П. Г. Будунов 1974 он болотор хүсэндөө байха ёһотой паспорт дээрээ 1975 он гэжэ заһаад, хэрэглэгдэхэ болзорынь һунааһан байба.

Республикын түбэй больницада хүдэлдэг Л. И. Александрова хүүгэдээ паспортаараа наадхуулжа, хахалуулаад, болзорһоонь урид һэлгэлтэдэ асараа.

Улаан-Үдын Солдатска тосхондо ажаһуудаг В. Б. Гомбоев гэгшэ 1939 ондо түрэһэнөө паспорт соогоо 1936 он болгожо заһаад ябаа. Иимэ хуули буса ябадалые шалгажа үзэхэдэ, Гомбоев пенсидэ эртүүр гараха зорилготой тиимэ заһабари хэһэн байна

Хүн бүхэн паспортаяа яагаад абажа ябаха, зүбөөр хэрэглэхэ дүрим сахиха ёһотой. Эзэнэйнь һалан ябадал гаргажа гээһэн, хаяһан паспорт олоһон хүн дотоодын хэрэгүүдэй министерствын таһагта тэрэниие тушааха зэргэтэй. Нэгэ газарһаа нүгөө газарта нүүжэ ерэһэн хүн гурбан үдэрэй туршада пропискада орохо уялгатай. Гэрлэхэдээ нүхэрэйнгөө фамилиие абаха гэлэн хүндэ арбан үдэрэй болзор үгтэнэ. 16 наһа гүйсэһэн хүбүүд, басагад һарын туршада паспорт абаха ёһотой юм.

Дээрэ дурсагдалан эрилтэнүүдые эбдэхэ ушар мүн лэ дайралдана. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын нарайлалгын гэртэ хүдэлдэг Е. П. Казачихина табан жэл соо прописка орожгүй ябаа.

Зарим предприяти, эмхи зургаануудай хамтын байрануудта паспортын дүрим сахихагүй ушар олоор тохёолдоно. Тусхай шалгалтын тодорхойлһоной ёһоор, Улаан-Үдын шэлэй заводой хамтын байрада үнинэй байхаяа болиһон хүнүүд мүнөөшье болотор пропискаһаа гараагүй. Паспортистка В. Саратина табяад хүнэй ажалһаа гараад, документнүүдээ кадрнуудай таһагһаа абаад ябахада, тэдэниие пропискаһаань гаргаха талаар юушье хээгүй байха юм.

Кооперативна техникумэй хүтэлбэрилэгшэд 16 наһаяа гүйсэһэн залуушуулые һуралсалда абахадаа, тэдэнэй паспортые шалгаха ёһотой аад, тиигэдэггүй байба.

Мүн лэ дээдэ гү, али дунда һуралсал дүүргэһэн залуушуулай паспорт соо хамтын байраһаа гараа гэһэн тэмдэглэл хэгдэнгүй үлэшэнэ. Удаань республикын элдэб аймагуудһаа пропискаһаа гаргаха тэһэн гуйлтатай бэшэгүүдые почтоор эльгээнэ.

Эдэ бүхы гурим ёһо эбдэхэ ябадал шэнэ паспорт абаһан хүнүүдэй дунда ушарха ёһогүй гэжэ һануулмаар.

А. ГУРУЛЕВ,
милициин майор.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телеграф, телефон, радио

ЭКВАДОР. Национальна хубсаһаа үмдэжэ гоёһон индейцүүд уласхоорондын аэродром дээрэ ерэжэ, хилын саанаһаа ерэһэн айлшадай байрлаһан гостиницануудай хажууда гоё шарф, хибэс болон бусад зүйлнүүдые худалдадаг.

ТАСС-ай фотохронико.

БЕРЛИН

Съездын урда тээхи ажал ябуулгын шухала шата

БОНН

СЕПГ-гэй тоосоото һунгуулиин ажал ябуулга политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ байна. Республикын промышленна предприятинуудаар болоһон партийна организацинуудай конференци тэрэнэй шэнэ шата болоһон байна. Эдэнэр СЕПГ-гэй программын шэнэ проектые, ГДР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ тушаа СЕПГ-гэй IX съездын Директивэнүүдые, партиин Уставай проектые һайшаажа байһанай нүлдэ тэмдэгтэйгээр үнгэрнэ. СЕПГ-гэй IX съездын 1976 оной май һарада болохоёо байһантай дашарамдуулан, ороной ажалшан арад бүри габшагайгаар хүдэлжэ байна.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн- ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Х. Зиндерман ба республикын партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилхы бусад ажал ябуулагшад заводуудай коммунистнуудай урда үгэ хэлэһэн байха юм.

Манай IX съезд дээрээ согсолхо дүнгүүд республикымнай экономикоёо хүгжөөлгын, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай гол гүрэн — СССР-тэй манай харилсаа холбооной улам бүри үргэдэжэ байлгын гэршэ жэшээ болоно гээд Э. Хонеккер тэмдэглээ. ГДР-эй ба СССР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай 1975 оной октябриин 7-до гар табигдаһан договорой ашаар харилсаамнай улам хүгжэн бэхижээ. Энэ договор хэлбэришэгүй бата холбоо барисаанда, Европо түбидэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ шухала удха шанартай байна.

НЬЮ-ЙОРК

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭ АМГАЛАН БАЙДАЛ ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

ООН-ой Аюулгүйн Совет Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһөөр. Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые политическэ аргаар гуримшуулһанай, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хангаһанай ашаар дэлхэйн энэ райондохи байдалые үндэһөөрнь һайжаруулха шухала гээд үгэ хэлэһэн олон хүнүүд тэмдэглээ.

Израилиин ээрхэг түримхэйшүүл 1967 ондо булимтаран эзэмдэһэн Араб газар нютагуудһаа саг дары гаража ошохо ёһотой гээд Ирагай түлөөлэгшэ А. К. Аль-Шейхли мэдүүлбэ. Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал, бата эб найрамдал хангахын түлөө араб арадуудай хэһэн тэмсэлые социалис, сэрэгэй бүлэглэлдэ ородоггүй гүрэнүүд, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд үргэнөөр дэмжэжэ байна гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулхын тула социалис хани нэгэдэлтэ оронууд залан сэхэ хараа бодол бэелүүлнэ гээд ГДР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ П. Флорин хэлэбэ. Женевэдэхи эбэй конференциин хүдэлмэриие һэргээжэ, Палестинын араб арадай ори ганса хуулита түлөөлэгшэ — Палестиные сүлөөлхэ эмхиие (ООП) хабаадуулха шухала гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

США-гай түлөөлэгшэ Д. Мойнихэн үгэ хэлэхэдээ, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха асуудалаар США-гай үргэнөөр мэдээжэ болоһон хараа бодолые дабтаһан байха юм. Тодорхойлон хэлэхэдэ, сепаратна, хоорондын хэмжээнүүдые сагааруулхаяа оролдоһон байна. Теэд энэнь дэлхэйн тус райондохи шахардуу шанга байдалые гуримшуулжа шадахагүй.

ВАШИНГТОН

АСУУДАЛНУУД ДАРЫ ШИИДХЭГДЭХЭ ЁҺОТОЙ

ТАСС

США-гай 94-дэхи зарлалай конгресс шэнэ жэлэй забһарлалтын һүүлээр хүдэлмэрээ һэргээбэ.

Дары шиидхэгдэхээр болоһон асуудалнууд зүблэхэ зүйлдэ табигдана. Нэн түрүүн экономикын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ зэргэтэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, орон дотор сааршан мүнгэнэй үнэ унана, хүдэлмэригүйшүүл улам олошорно. Мүнөө ажаллаха аргатай американецуудан 8 миллион шахуу хүниинь хүдэлмэригүй байһаар.

Президент Дж. Форд хэдэ хэдэн бэшэгүүдые һаяын үдэрнүүдтэ конгресстэ эльгээхэ юм. США-гай бүхы түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй ехэ мүнгэ—12 миллиардһаа үлүү доллар Пентагондо үгэхые хараалһан сэрэгэй бюджедэй проект недондонһоо хойшо баталагдаагүй байһаар. Анголодо США-гай нюуса хамааралсалгада мүнгэ һомолхые хорипон сэрэгэй бюджедэй проектдэ оруулагдаха заһабари тушаа сенат дээрэ шанга хөөрэлдөөн болоно.

МАДРИД

АЖАЛША ИСПАНИ ТЭМСЭНЭ

ТАСС

Испаниин ажалшан арадай тэмсэл улам үргэдэжэ байһаар. Ороной олон хото городуудта, провинцинуудта буһалгаанууд, жагсаалнууд, митингнүүд үнгэргэгдэнэ. Демократическа үндэһэн хубилалтануудые хэхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха эрилтэнүүдые эдэнэр табина бшуу.

Салин хүлһыень доошолуулгада эсэргүүсэн, 30 мянга гаран металлург буһалгаа соносхобо.

Мадридай барилгын хүдэлмэришэд буһалгаална. Барселондохи телефонно компаниин 3 мянган хүдэлмэришэн, алба хаагша буһалгаа соносхоһон байгаа.

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдаһан хүнүүдые сүлөөлхэ эрилтэтэй митингнүүд, жагсаалнууд үнгэргэгдэнэ.

Испаниин ажалшан арадай эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэл улам үргэдэжэ байнхай. Мадридай ажалшадай бүгэдэ ниитын буһалгаае январиин 16-да үнгэргэхые хүдэлмэришэдэй комисси уряалаа.

АДЕН

СЕССИ НЭЭГДЭБЭ

ТАСС

Ази, Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгын эмхинүүдэй президиумэй сесси эндэ нээгдэбэ.

НДРЙ-гэй Национальна фронтын политическэ нэгэдэмэл эмхиин ЦК-гай генеральна секретарь, ОСНАА-гай Президиумэй гэшүүн Абдель Фаттах тэрэниие нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэ ушар Азиин, Африкын, Латиин Америкын национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй һанал нэгэтэй байлгые улам бэхижүүлхэ байна гэжэ тэмдэглээ.

ОСНАА-гай генеральна секретарь Юсеф Эс-Сибаи, ОСНАА-гай президиумэй түрүүлэгшын орлогшо Азиз Шериф, элдэб оронуудай һаналаа нэгэдэлгын ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй комитедүүдэй түлөөлэгшэнэр сессидэ хабаадагшадта хандан үгэ хэлэһэн байна.

Анголын арадай эрэлхэг тэмсэлые дэмжэжэ байһан тухайдаа үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ. МПЛА-гай хүтэлбэри доро эдэнэр оронойнгоо сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай түлөө, империализмын болон тэрэнэй табималнуудай хорото ябуулгануудта эсэргүүгээр тэмсэнэ.

БОНН

ГКП-гэй МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Баруун Германиин хүн зоной демократическа эрхэнүүдые хазагайруулһан үшөө нэгэ хуулиие бундестагта баталан абаһантайнь дашарамдуулан, Германиин Компартиин правлениин Президиум мэдүүлгэ тунхаглуулаа. Шэнэ хуули ФРГ-гэй хүн зоной үндэһэн эрхэнүүдтэ харша байһан дээрэһээ хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай демократическа эрхэнүүдтэ хохидол ушаруулха байна гээд энээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

Хүдэлмэришэдэй эмхинүүдэй, залуушуул ба студентнэрэй нэгэдэлнүүдэй, коммунистнуудай, социал-демократуудай ба демократическа бусад олониитын түлөөлэгшэдэй эдэбхиие бууруулхын, демократическа эрхэнүүдыень хизаарлалгада эсэргүүгээр ажалшадай хэһэн тэмсэлдэ һаад тойбо татахын тула энэ хуули гаргагдаһан байна.

Эдэбхитэй ажал ябуулгаараа энэ хуулида һаад тойбо татахыень ГКП бүхы демократуудта хандаба.

НАЙДАМТАЙ ГАРТА БАЙЛГАХА

АГНУУРИИН БУУ ХУДАЛДАН АБАХА, ХЭРЭГЛЭХЭ ШЭНЭ ГУРИМ

Буу болон һомо хэрэгсэлнүүдые найдамтай гарта байлгаха гээшэ угаа шухала.

Агнууриин буунуудые, һомо хэрэгсэлнүүдые худалдан абаха, бүридхэлдэ оруулха, зүбөөр ашаглаха зорилгоор шэнэ гурим тогтоогдонхой. 18 наһа гүйсэһэн СССР-эй эрхэтэн бүхэн буу зэбсэг, хутага худалдан абаха, хадагалха, мүн зүбөөр хэрэглэхэ эрхэтэй.

Дотоодын хэрэгүүдэй Министерство агнууриин буунуудай, бага калибртай винтовконуудай хэрэгтэй болоо һаань, министерствэнүүд болон зургаануудай, организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гүйлта хараадаа абажа, тусхай зүбшөөл үгэдэг байна. Агнууриин буунууд, бага калибртай винтовконууд имагтал ангуушадта үгтэдэг юм.

Бэлэдхэлэй организацинууд, агнууриин артельнүүд, колхозууд болон коопзверопромхозууд өөһэдтөө бии байһан буунуудые штатна ангуушадта, гүрэндэ арһа мяха тушааха тухай хэлсээ хэһэн агнуурида дуратайшуулда дотоодын хэрэгүүдэй органуудай гүйлтаар үгэхэ эрхэтэй.

Буунуудые 3 һарын болзороор абаха зүбшөөлтэй болохын тула эрхэтэн бүхэн тусхай үнэмшэлгэ гү, али агнууриин билет дотоодын хэрэгүүдэй органдо харуулха зэргэтэй. Тиихэдээ мэдүүлгэ-карточка, министерствын, зургаан болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшын зууршалга, штатна ангуушанай документ байха ёһотой. Эдэ бүгэдэ документһээ гадна 3х4 сантиметрэй хэмжээтэй 2 фото-зураг, буугаа бүридхэлдэ оруулһанайнгаа түлөө гүрэнэй банкда түлэһэн мүнгэнэй квитанци байха зэргэтэй.

Гүрэндэ арһа гү, али мяха тушааха договороо болюулаад гү, али түсэбөө саг үргэлжэ дүүргэнгүй байгаа һаа, абаһан буугаа комиссионно магазинда тушааха ёһотой.

Сэмгэнэйнгээ досоо талада минтагүй буунуудые дотоодын хэрэгүүдэй органуудһаа абажа болохо байна. Тиихэдээ карточка-мэдүүлгэ, агнууриин билет (агнуури хэхэ зорилгоор гүрэндэ мүнгэ түлэһэн тухай тэмдэгтэйгээр) ангуушан гэһэн документ харуулагдаха зэргэтэй. 4х4 сантиметрэй хэмжээтэй фотокарточка, буу абаһанайнгаа түлөө гүрэнэй банкда түлэһэн мүнгэнэй квитанци харуулха уялгатай.

Ангуушан бэшэ аад, буу бариха эрхэтэй хүнүүдтэ тусхай үнэмшэлгэ үгтэдэг байна. «Агнуурида ябаха эрхэгүй» гэһэн штамп тэрэ үнэмшэлгэ дээрэнь табигдадаг.

Эрхэтэд буунуудай һомо хэрэгсэлнүүдые агнууриин биледүүдээр, дотоодын хэрэгүүдэй органуудай зүбшөөлөөр тусхай магазинуудһаа абаха зэргэтэй. Агнаха эрхэгүй хүнүүдтэ дари, һомо хэрэгсэлнүүд, хутага үгтэхэгүй.

Буунуудые худалдажа абаһан хүнүүд һарын турша соо бүридхэлдэ орожо, дотоодын хэрэгүүдэй органуудһаа тусхай үнэмшэлгэ абаха зэргэтэй. Дотоодын хэрэгүүдэй органууд буу бариха үнэмшэлгэ 3 жэлэй болзороор үгэдэг байна. Агнууриин буунуудые бүридхэлдэ абхуулһанай түлөө 3 түхэриг, буу бүхэниие шэнээр бүридхэлдэ оруулһанай түлөө 1 түхэриг түлэгдэхэ юм.

Хэрбээ буу зэбсэг бариха эрхэтэй хүнүүдэй саг үргэлжэ архи уугаад, ниитын гурим хазагайруулаад байгаа һаань, тэрэ эрхэ-үнэмшэлгэнь дотоодын хэрэгүүдэй органуудай зүгһөө һөөргөө абтадаг байна.

Буу бариха эрхэтэй хүнүүд буугаа найдамтай газарта, суургатай шкафуудта хэхэ зэргэтэй. Тэрээндэнь үхибүүдэй гү, али ондоо хүнүүдэй хүрэхэ арга болюулха шухала. Агнууриин буунуудые задалжа, тусхай юумээр оройхо зэргэтэй. Тиихэдээ оньһыень табиха, дари, тугалгыень аминдань хадагалха шухала. Гадна, дари тугалгань капсюль, патронуудһаа аминдаа байха ёһотой. Хэрбээ буу зэбсэг ондоо тээшэнь абаашаха гээ һаа, һомо хэрэгсэлыень аминдань хэхэ шухала.

Бүридхэлдэ абтаһан буугаа дотоодын хэрэгүүдэй органуудай зүбшэлгүйгөөр худалдажа гү, али ондоо хүндэ үгэжэ болохогүй. Дурсагдаһан эрилтэнүүдэй дүүргэгдээгүй һаань, дотоодын хэрэгүүдэй органуудтахи хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө хүнэй буунууд буляан абтаха, зэмэтэй хүнүүд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха зэргэтэй.

Хэрбээ агнууриин буугай эзэнэй наһа бараа һаань, тэрээнииень түрэлхидынь комиссионно магазинда наймаалха уялгатай. Үлэһэн бууень ямар нэгэн түрэлхидэй өөртөө абаха гээ һаань, дотоодын хэрэгүүдэй органууд тогтоогдоһон гуримай ёһоор тэрэ асуудал шиидхэдэг байна.

Буу зэбсэгэй үгы болоод гү, али хулуугдаад байгаа һаань, эзэниинь ажаһуудаг газарайнгаа дотоодын хэрэгүүдэй органуудта дары дуулгаха зэргэтэй.

Ажаһуудаг газарнаа ондоо тээшээ ошохо гээ һаа, буугай эзэн дотоодын хэрэгүүдэй органдо мэдүүлгэ барижа, шэнэ газарта ажаһууха адресаа дуулгаха, тэндээ ерэмсээрээ арбан үдэрһөө хойшолуулангүйгөөр дотоодын хэрэгүүдэй нютагай органдо орожо, буугаа бүридхэлдэ абхуулха уялгатай. Тиихэдээ буу хадагалуулха гүрүүшынгээ үнэмшэлгые карточка-мэдүүлгэ соогоо хэдэг байна. Хилэ шадар ерээ һаа 21 часай турша соо дуулгаха уялгатай.

С. ПЕРЕПАНОВ,
Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ХИБЭС ДЭЭРЭ ГЕОГРАФИЧЕСКА КАРТА «НЭХЭГДЭБЭ»

ЛОДЗЬ хотын нэхэгшэдэй үгын шадабари эртэ урда сагһаа хойшо алдаршанхай юм. Эдэнэй нэхэһэн бүдүүд гоё һайхан үнгэ хээтэй. онсо шэнжэтэй байдагаараа шалгарбаг. Лодзиин хибэс нэхэгшэд мүн лэ үнинэй ёһо заншалтай юм. Арадай гоё һайхан угалза хээнүүд эндэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг.

Польшын географическа карта зураатай мантан томо хибэс һаяхан нэхэгдээ. Энэ хадаа Лодзь хотын уран гартанай хүн зондо түхөөһэн эгээл һүүлшын бэлэгүүдэй нэгэниинь болоно.

«АМИДЫРҺАН» ҮНДЭҺЭНҮҮД

ВОЛОГОДСКО областиин Кубенское тосхондо нээгдэһэн выставкэ «Алтан гартад» гэжэ нэрлэгдэнэ. Иван Васильевич Проничевой бүтээһэн зүйлнүүд олоной анхарал ехээр татана

Иван Васильевичай ажаһуудаг газарта ой модон үгы юм. Гэбэшье элһэлиг налуу эрьетэй Кубенскэ нуур хажуудань мэлмэрэн хүхэржэ байдаг. Нёдондо хабар, һайрамай уһанай ехээр буухада, Проничев нуурта ходо ходо ерэдэг байгаа. Эндэ тэрэ юрэ бусын юумэ хэбэ: һайрамай уһаар урдажа ерэһэн модоной үндэһэнүүдые тэрэ суглуулба. Удаань эршэмтэйгээр ажаллажа захалба. Сабшуур, һүүшэ болон бусад хэрэгсэлнүүдые шадамар бэрхээр хэрэглэжэ ажаллахадань. үльгэр домог соо хэлэгдэдэг юумэнүүдтэй гайхалтай адли болодог байба. Ногообтор нюдэтэй лусууд, нюдэндөө шэлтэй бэдолгүйхэн һармагшан, галзуу дошхоноор уурлажа байһан Иван Иванович ба Иван Никифорович болон бусад мүн бэеэрээ бэелһэн байгаа.

ШЭМЭГЛЭЛ ГОЁОЛТОНУУДТАЙ ХАБШАЛ ХҮНДЫ

ТУРКМЕНИИН ССР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэд республикынгаа урда хубида—субтропигуудай ба хада ууланuудай хизаар нютагта — элдэб янзын зурагуудтай, бэшэгүүдтэй хабшал хүнды шэнжэлэн нээбэ. Нютагай хүн зон энээниие шэмэглэл гоёолтонуудтай хабшал хүнды гэжэ нэрлэдэг юм. Эгсэ эрид шулуун хабсагайнудта барасууд хадын ямаад, джейран, эртэ урдын угалза хээ зураатай. шүлэгүүд бэшээтэй байдаг.

Эртэ урда сагта Туркмениин хүн зоной ямар угалза хээнүүдтэй байһыень һэргээхэдэ, энэ хабшал хүнды туһалха байна гэжэ эрдэмтэд тоолоно. Тиигэжэ арадай аман зохёолнууд шэнэ зүйлнүүдээр нэмээгдэхэ бшуу.

Иимэ гоё һайхан зурагууд хаанаһаа бии болоо гээшэб? Элинсэг сагһаа хойшо Туркменидэ шулуун дээрэ элдэб юумэ зураха, шүлэгүүдые бэшэхэ дуратай байгаа. Тиихэдээ эдэ бүгэдые бүтээһэн хүнүүд доронь нэрэ обогоо, һара үдэрөө ба намтарайнгаа бусад зүйлнүүдые табидаг заншалтай һэн. XV зуун жэлдэ хүнүүд эдэ хабшал хүндынүүдтэ угалза хээнүүдые зуража, шүлэгүүдые бэшэжэ, нэрээ мүнхэлһэн байгаа ха гээд багсаамжалагдана. Саашадаа энэнь заншажа, 400 жэл соо эдэнэр хэдэн зуугаад метр хабшал хүндыдэ элдэб янзын зурагуудые үлөөһэн байна.

61 ЖЭЛЭЙ СААНАХИ ПИВЭ

БОЛГАРИИН Търговиште хотодохи байшангуудай нэгэнһээ соохоо барилгашад юрэ бусын юумэ олобо. 1,2 метр гүнзэгыдэ эдэнэр 6 модон хайрсаг оложорхёо. Эдээн соонь 72 шэл пивэ байба. Энэ ундан хөөһэтэхэ зуураа, һайн зандаа байшоо.

Хэзээ, яагаад эдэ пивэ шэнэ гүнзэгыдэ малтагдажа хэгдэһэн байгаа гээшэб гэһэн асуудалые шэнжэлхэдээ, һонин баримтануудые элирүүлээ. Эдэ пивэ 61 жэлэй урда тээ гаргагдаһан байгаа. 1914 ондо ехэ уерэй болохо уеэр уһанай түргэн урасхал хайрсагтай эдэ пивые һубаг руу урадхуулһан байгаа ха. Элдэ хайр. шабарта эдэ шэлтэй пивэнүүдые хии агаар орохогүйгөөр таглажархиһан байба.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо **М. Н. НИМАЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора — 2-63-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров—2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Арадай творчество» — түрүү бэшэг. Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1975 ондо хүгжөөлгын Гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд (эхин).

Хоёрдохи хуудаһанда. «Байгалһаа зүүн тээшээ»— П. Тенетовэй статья. «Буряадай түмэр замай холбоон» — К. Никитинэй статья. «Уоянһаа репортажууд» — Ц. Чулиин материал.

Гурбадахи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1975 ондо хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд (түгэсхэл).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.55 — А. Скрябин. «Симфоническа поэмэ». 10.10 — Документальна фильмүүдэй программа.

11.05 — А. Твардовскиин творчество. 11.35—Богони хатарнууд (үнгэтэ). 12.00— Шэнэ һонин. 12.10—«Шатарай һургуули» (үнгэтэ). 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — «Согтой хүхюун аялга хүгжэм» (үнгэтэ). 13.05 — «Эсэгэ орондоо алба хэнэб» (үнгэтэ). Научно-популярна фильм. 14.00 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 14.10 — «Олон миллион хүн зоной ленинскэ университет». 14.40 — «Уран зохёолнуудые экран дээрэ буулган табилга». «Необыкновенное лето» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 16.20 — А. Скрябин. «Симфоническа поэмэ» (үнгэтэ). 16.35— «Съездһээ съезд хүрэтэр». Совет Литва (үнгэтэ). 18.20 — 18.30 — Забһарлалга. 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Зохёохы түсэбүүд» — гэжэ циклһээ (буряадаар). 19.20 —шэнэ һонин.

«Орбита» — 19.30 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 19.40 — «Олон миллион хүн зоной ленинскэ университет». 20.10 — «Холо, оирын дуунууд (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Съездһээ съезд хүрэтэр» Совет Литва (үнгэтэ). 23.00 —«К Симонов «Остаюсь военным писетелем» — документальна фильм. 23.20 — 23.30 — «Шатарай һургуули» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Шатарай һургуули» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — һурагшадта зорюулагдаһан «Горн» гэжэ дамжуулга. 20.10 — «1976 оной мебель» гэһэн дамжуулга. 21.00 — Телевизионно һонин.

БЕЙРУТ

ШАНГА БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Бейрудтэ, Ливанай бусад районуудта национально-патриотическа хүсэнүүдэй, буу зэбсэгүүдээр хангагдаһан хархис партинуудай отрядуудай хоорондо шанга тэмсэл боложо үргэлжэлһөөр нииcлэл хотын худалдаа наймаанай түбтэ, ехэ отельнүүдэй райондо иланғаяа шанга тулалдаан болоно.

Ливанай нииcлэл хото руу орохо бүхы харгынууд хаагданхай. Бейрудтэхи уласхоорондын аэропорт хүдэлнэгүй.

Дамур хото шадар шанга байлдаанууд замханагүй. Триполи, Захле хотонуудтай холбоон таһалдуулагдаа.

Иимэ байдалһаа гарахын тула Ливанай гүрэнэй ба политическэ ажал ябуулагшад уулзалгануудые, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Ливанай асуудалые гуримшуулгада туһаламжа үзүүлхэ арга боломжонууд тухай Сириин президент Х. Асадтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэеэ Ливанай президент С. Франжье һаяар Дамаск ошохые хараална Р. Карамегэй правительствын тушаалһаа буухан ушарые президент мүнөө болотор хүлеэжэ абаагүй байһаар.

Израилиин дээрмэшэ сэрэгшэдэй зэбсэгтэ харата ябуулгануудые ходо ходо хэһэнһээнь, Ливанда, Палестинэдэ эсэргүүгээр Тель-Авивай хэһэн заналтанууд орон доторхи байдалые улам түгшүүрилтэй болгоно

КАИР. (ТАСС). Ливандахи байдалые гуримшуулха замда гарахын тула хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөө шадаалһаа түргөөр зарлаха уряатайгаар Араб оронуудай лигиин генеральна секретарь Махмуд Риад Араб гүрэнүүдэй толгойлогшонорто хандаба.